

YAPI KREDİ BANK AZƏRBAYCAN
Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

31 dekabr 2009-cu il tarixinə

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına
Uyğun Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə
Hesabatları və Müstəqil Auditorun Hesabatı

MÜNDƏRİCAT

Müstəqil Auditorun Hesabatı

Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları

Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat.....	1
Konsolidasiya Edilmiş Məcmu Gəlirlər haqqında Hesabat.....	2
Konsolidasiya Edilmiş Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər haqqında Hesabat.....	3
Konsolidasiya Edilmiş Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat	4

Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

1	Giriş	5
2	Qrupun Əməliyyat Mühiti	5
3	Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi	6
4	Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Müləhizələr.....	14
5	Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi	15
6	Yeni Uçot Qaydaları.....	17
7	Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri	20
8	Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər	21
9	Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar	22
10	Satıla Bilən İnvestisiya Qiymətli Kağızları.....	28
11	Əsas Vəsaitlər və Qeyri-Maddi Aktivlər	30
12	Digər Maliyyə Aktivləri	31
13	Digər Aktivlər	32
14	Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər	32
15	Müştəri Hesabları.....	33
16	Digər Maliyyə Passivləri.....	34
17	Digər Passivlər	34
18	Ortaq Bankdan Alınmış Subordinasiyalı Borc Öhdəlikləri	34
19	Nizamnamə Kapitalı.....	35
20	Faiz Gəlirləri və Xərcləri.....	36
21	Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri.....	36
22	İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri	37
23	Mənfəət Vergisi.....	37
24	Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi	39
25	Kapitalın İdarə Edilməsi	48
26	Şərti Öhdəliklər	49
27	Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri	51
28	Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi	54
29	Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar.....	54
30	Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr	55

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

Yapı Kredi Bank Azərbaycan Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarlarına və İdarə Heyətinə:

Biz, Yapı Kredi Bank Azərbaycan Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin ("Bank") və onun törəmə müəssisəsinin (birlikdə "Qrup" adlandırılır) 31 dekabr 2009-cu il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatı və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə konsolidasiya edilmiş məcmu gəlirlər, konsolidasiya edilmiş səhmdar kapitalında dəyişikliklər və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlarından, eləcə də əsas uçot siyasətinin və digər izahedici qeydlərin xülasəsindən ibarət olan əlavə edilmiş konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin Məsuliyyəti

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə görə Rəhbərlik məsuliyyət daşıyır. Həmin məsuliyyətə fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli səhvlər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sisteminin təşkili, tətbiqi və saxlanması; müvafiq uçot siyasətinin seçilməsi və tətbiqi; və müəyyən şəraitə münasib olan uçot ehtimallarının müəyyən edilməsi daxildir.

Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit əsasında həmin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə rəy bildirməkdir. Biz, auditə Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışıq. Həmin Standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və və auditin planlaşdırılması və aparılmasını konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mülahizəsindən, eləcə də fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisənin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir. Bundan əlavə, auditə mövcud uçot siyasətinin uyğunluğunun və rəhbərliyin uçot ehtimallarının əsaslandırılmasının qiymətləndirilməsi, eləcə də maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının dəyərləndirilməsi daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim rəyimizcə, əlavə edilən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2009-cu il tarixinə Qrupun maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

PricewaterhouseCoopers Audit Azerbaijan LLC

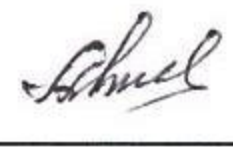
Bakı, Azərbaycan Respublikası
17 may 2010-cu il

Yapı Kredi Bank Azərbaycan Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat

Min Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	2009	2008
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	83,014	26,251
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar		290	3,725
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	8	8,120	4,108
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9	28,439	9,567
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	10	28,238	57,269
Əsas vəsaitlər	11	4,208	2,996
Qeyri-maddi aktivlər	11	61	67
Digər maliyyə aktivləri	12	16	24
Digər aktivlər	13	422	320
CƏMİ AKTİVLƏR		152,808	104,327
PASSİVLƏR			
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	14	42,601	6,282
Müştəri hesabları	15	66,587	58,636
Cari vergi öhdəliyi	23	-	411
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	23	13	7
Digər maliyyə passivləri	16	125	84
Digər passivlər	17	956	920
Ortaq Bankdan alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri	18	-	161
CƏMİ PASSİVLƏR		110,282	66,501
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	19	27,209	14,496
Əlavə ödənilmiş kapital	19	-	12,713
Kapital qoyuluşu		515	515
Bölüşdürülməmiş mənfəət		14,802	10,102
CƏMİ KAPİTAL		42,526	37,826
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL		152,808	104,327

17 may 2010-cu il tarixində İdarə Heyəti adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Coşkun M. Bulak
İdarə Heyətinin Sədri

Xalidə Həsənova
Mühasibatlığa Nəzarət Departamentinin Müdiri

Yapı Kredi Bank Azərbaycan Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Konsolidasiya Edilmiş Məcmu Gəlirlər haqqında Hesabat

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2009	2008
Faiz gəlirləri	20	8,565	7,614
Faiz xərcləri	20	(2,002)	(1,321)
Xalis faiz gəlirləri		6,563	6,293
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə ehtiyatın (yaradılması)/qaytarılması	8	(42)	16
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın (yaradılması)/qaytarılması	9	(744)	72
Ehtiyat ayırmalarından sonra xalis faiz gəlirləri		5,777	6,381
Haqq və komissiya gəlirləri	21	3,592	3,952
Haqq və komissiya xərcləri	21	(726)	(738)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla		1,989	884
Xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla		(242)	(300)
Digər əməliyyat gəlirləri		18	45
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	22	(5,553)	(3,943)
Vergidən əvvəlki mənfəət		4,855	6,281
Mənfəət vergisi xərci	23	(155)	(1,605)
İl üzrə mənfəət		4,700	4,676
İl üzrə digər məcmu gəlirlər		-	-
Cəmi il üzrə digər məcmu gəlirlər		4,700	4,676

Yapı Kredi Bank Azərbaycan Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Konsolidasiya Edilmiş Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər haqqında Hesabat

	Qeyd	Nizamnamə kapitalı	Əlavə ödənilmiş kapital	Kapital qoyuluşu	Bölüşdürül- məmiş mənfəət	Cəmi kapital
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
1 yanvar 2008-ci il tarixinə qalıq		6,349	-	515	5,426	12,290
2008-ci il üzrə cəmi məcmu gəlirlər		-	-	-	4,676	4,676
Səhm emissiyası	19	8,147	-	-	-	8,147
Səhm emissiyasından əvvəl edilmiş kapital qoyuluşları	19	-	12,713	-	-	12,713
31 dekabr 2008-ci il tarixinə qalıq		14,496	12,713	515	10,102	37,826
Səhm emissiyası	19	12,713	(12,713)	-	-	-
2009-cu il üzrə cəmi məcmu gəlirlər		-	-	-	4,700	4,700
31 dekabr 2009-cu il tarixinə qalıq		27,209	-	515	14,802	42,526

Yapı Kredi Bank Azərbaycan Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
Konsolidasiya Edilmiş Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2009	2008
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Əldə edilmiş faizlər		8,062	7,417
Ödənilmiş faizlər		(1,989)	(1,372)
Əldə edilmiş haqq və komissiyalar		3,643	4,448
Ödənilmiş haqq və komissiyalar	21	(726)	(738)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan əldə edilmiş gəlirlər		1,989	884
Əldə edilmiş digər əməliyyat gəlirləri		60	-
İşçilərə ödənilmiş əmək haqqı xərcləri		(2,888)	(1,983)
Ödənilmiş inzibati və digər əməliyyat xərcləri		(2,208)	(1,496)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(560)	(1,334)
Əməliyyat aktiv və passivlərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
		5,383	5,826
Əməliyyat aktiv və passivlərində dəyişikliklər			
Digər banklardan alınacaq vəsaitlərdə xalis artım		(4,015)	(1,360)
Məcburi ehtiyatlarda xalis azalma/(artım)		3,435	(1,397)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslarda xalis (artım)/azalma		(19,476)	4,880
Digər maliyyə aktivlərində xalis azalma		8	5
Digər aktivlərdə xalis (artım)/azalma		(162)	164
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərdə xalis artım		36,267	2,993
Müştəri hesablarında xalis artım/(azalma)		7,990	(24,461)
Digər maliyyə passivlərində xalis artım/(azalma)		41	(118)
Digər passivlərdə xalis (azalma)/artım		(3)	48
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan/(əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmiş) xalis pul vəsaitləri			
		29,468	(13,420)
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının alınması	10	(150,093)	(310,522)
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının satışından daxilolmalar	10	179,448	309,108
Səhm emissiyasından daxilolmalar	19	-	20,860
Əsas vəsaitlərin alınması	11	(1,852)	(2,857)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	11	(12)	(60)
Alınmış dividendlər		18	45
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri			
		27,509	16,574
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Ortaq Bankdan alınmış subordinasialı borc öhdəliklərindən daxilolmalar		-	12,739
Ortaq Bankdan alınmış subordinasialı borc öhdəliklərinin geri ödənilməsi		(161)	(12,917)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri			
		(161)	(178)
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri			
		(53)	(89)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım			
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	56,763	2,887
		26,251	23,364
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri			
	7	83,014	26,251

1 Giriş

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2009-cu il tarixində tamamlanan il üçün Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq Yapı Kredi Bank Azərbaycan Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ("Bank") və onun törəmə müəssisəsi (birlikdə "Qrup" adlandırılır) üçün tərtib edilmişdir.

Bank Azərbaycan Respublikasında qeydiyyatdan keçmişdir və bu ölkədə fəaliyyət göstərir. Bank Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaradılmış qapalı səhmdar cəmiyyətidir.

Bank əvvəlcə Koçbank A.Ş-nin (Türkiyə) törəmə müəssisəsi kimi ("Ortaq Bank") yaradılmışdır. 2002-ci ilin sentyabr ayında Ortaq Bank öz səhmlərini Koç Finansal Hizmetler ("KFS") Qrupuna köçürmüşdür. 8 mart 2006-cı il tarixində KFS-in Bankın nizamnamə kapitalındakı payı 79.8%-dən 99.8%-ə qədər artmışdır. KFS-in əsas səhmdarları hər biri 50% paya sahib olan UniCreditItaliano ("UCI") və Koç Holdingdir.

Səhmləri tamamilə Banka məxsus olan və brokerlik fəaliyyəti ilə məşğul olan "Yapı Kredi İnvest MMC" törəmə müəssisəsi ("Törəmə müəssisə") 31 iyul 2007-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatından keçmişdir. Törəmə müəssisə 2008-ci ilin fevral ayından fəaliyyətə başlamışdır. Törəmə müəssisə diling və brokerlik əməliyyatları həyata keçirir. Törəmə müəssisənin hüquqi ünvanı: Cəfər Cabbarlı küç 32/12, Bakı, AZ1065, Azərbaycan Respublikası.

Əsas fəaliyyət növləri. Qrupun əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında kommersiya və pərakəndə bank xidmətlərinin göstərilməsindən ibarətdir. Bank 11 yanvar 2000-ci il tarixdən Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən verilmiş 243 nömrəli ümumi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. Bank 29 dekabr 2006-cı il tarixli "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan əmanətlərin sığortalanması üzrə dövlət proqramında iştirak edir. Əmanətlərin Sığortalanması Fondu fiziki şəxslərin 30 min AZN-dən çox olmayan əmanətləri üzrə tam kompensasiya ödənilməsinə zəmanət verir:

Bankın Azərbaycan Respublikasında 5 filialı vardır (2008: 4 filial). 31 dekabr 2009-cu il tarixinə Qrupun 128 işçisi vardır (2008: 104) ki, onlardan 125 nəfəri Bankda, 3 nəfəri isə Törəmə müəssisədə çalışır.

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi ölkə. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

Cəfər Cabbarlı küçəsi 32/12,
Bakı, AZ1065, Azərbaycan Respublikası

Əməliyyat valyutası. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər min Azərbaycan Manatı ilə ("AZN") əks olunmuşdur. Azərbaycan Manatı ("AZN") Azərbaycan Respublikasının rəsmi valyutasıdır.

2 Qrupun Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər, o cümlədən digər ölkələrdə sərbəst dövrəli olmayan valyuta, xarici valyuta əməliyyatları üzrə ciddi nəzarət və nisbətən yüksək inflyasiya səviyyəsi mövcuddur. Azərbaycanın bank sektoru cəmiyyətin bu sektora olan inam səviyyəsinin azalmasına və iqtisadi şəraitin dəyişməsinə həssasdır və müntəzəm olaraq likvidlik səviyyəsinin azalması halları ilə rastlaşa bilər. Rəhbərlik bank sektoruna təsir göstərə biləcək bütün islahatları, eləcə də onların Qrupun maliyyə vəziyyətinə hər-hansı təsirini qabaqcadan proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil.

Azərbaycan Respublikasının vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların üzleşdiyi çətinliklərə müflisləşmə və iflas haqqında qanunverici bazanın təkmilləşdirilməsi zərurəti, rəsmiləşdirilmiş qeydiyyat və girovun hesabına borcların ödənilməsi prosedurlarının çatışmazlığı, eləcə də hüquqi və fiskal sistemlə bağlı digər çatışmazlıqlar daxildir. Azərbaycan Respublikasında iqtisadi inkişafın gələcək perspektivləri Hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul islahatlarının effektivliyindən, eləcə də vergi, hüquq, normativ və siyasi sistemin inkişafından xeyli dərəcədə asılıdır.

2 Qrupun Əməliyyat Mühiti (davamı)

Global maliyyə bazarlarındakı son qeyri-sabitlik. 2007-ci ilin ortalarında yaranmış global likvidlik böhranı kapital bazarlarında maliyyələşdirmə səviyyəsinin aşağı düşməsinə, bəzən normal banklararası kredit dərəcələrindən daha çox olmasına və Azərbaycanın bank sektorunda likvidlik səviyyəsinin azalmasına səbəb olmuşdur. Bu isə müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların sayının əhəmiyyətli dərəcədə azalmasına və beynəlxalq təşkilatlar və digər yerli banklardan borc vəsaitlərinin alınması mümkün olduqda maliyyələşdirmə xərclərinin artmasına gətirib çıxarır. Global maliyyə bazarlarında baş verən qeyri-müəyyənliklər həmçinin Amerika Birləşmiş Ştatları, Qərbi Avropa və Rusiyada bankların müflisləşməsinə gətirib çıxarmışdır. Bu cür hallar Qrupun yeni borc vəsaitləri əldə etməsi və daha erkən dövrlərdə həyata keçirilən əməliyyatlara tətbiq edilən şərtlər ilə mövcud borc vəsaitlərini yenidən maliyyələşdirməsi qabiliyyətinə təsir göstərə bilər. Bundan əlavə, Qrupun debitorları likvidlik səviyyəsinin aşağı olmasından zərər çəkə bilər və bu da öz növbəsində onların öhdəliklərini yerinə yetirmək qabiliyyətinə təsir göstərə bilər.

Debitorlar üçün qeyri-əlvərişli əməliyyat şərtləri rəhbərliyin pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə proqnozlarına, eləcə də maliyyə və qeyri-maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmənin müəyyən edilməsinə də təsir göstərə bilər. Rəhbərlik, mövcud məlumatlara əsasən dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi zamanı istifadə edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə təxminlərin yenidən nəzərdən keçirilməsini lazımi şəkildə əks etdirmişdir.

Rəhbərlik maliyyə bazarlarında likvidliyin gələcəkdə azalması və valyuta və kapital bazarlarında qeyri-sabitliyin artmasının Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyətinə təsirini dəqiq qiymətləndirmək iqtidarında deyil. Rəhbərlik, mövcud şəraitdə Qrupun fəaliyyətinin davamlılığını və inkişafını təmin etmək üçün bütün lazımi tədbirlərin görüldüyünü hesab edir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları ədalətli dəyərlə göstərilən maliyyə alətlərinin ilkin uçotu və satıla bilən maliyyə aktivlərinin yenidən qiymətləndirilməsi istisna olmaqla, Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq ilkin dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır. Qeyd olunan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda göstərilir. Həmin prinsiplər başqa hallar nəzərdə tutulmadıqda, təqdim edilən bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir (4 sayılı Qeydə baxın).

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları. Törəmə müəssisələr, Qrupun birbaşa və ya dolayısı ilə səsvermə hüquqlu səhmlərinin 50%-dən artıq hissəsinə sahib olduğu və ya qazanc əldə etmək məqsədilə onun maliyyə və əməliyyat siyasətinə nəzarət etmək gücü olduğu müəssisələr və digər təşkilatlardır (xüsusi təyinatlı müəssisələr daxil olmaqla). Qrupun digər müəssisəyə nəzarət etməsini müəyyənləşdirərkən istifadə edilməsi və ya dəyişdirilməsi mümkün olan potensial səsvermə hüquqlarının mövcudluğu və təsiri nəzərə alınır. Törəmə müəssisələr, onların əməliyyatları üzrə effektiv nəzarət Qrupa keçdiyi andan (alqı tarixindən) konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına daxil edilir və nəzarətin itirildiyi tarixdən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından çıxarılır.

Şirkətdaxili əməliyyatlar, qalıqlar və qrup şirkətləri arasındakı əməliyyatlar üzrə realizasiya olunmamış gəlirlər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından silinir; realizasiya olunmamış zərərlər də döyər əldə edilməsi halları istisna olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından çıxarılır. Bank törəmə müəssisəsi ilə birlikdə Qrup tərəfindən qəbul edilmiş qaydalara uyğun vahid uçot siyasəti tətbiq edir.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ilkin dəyerdə, ədalətli dəyerdə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərən yaxşı məlumatlandırılmış müstəqil tərəflər arasında əməliyyatın ümumi şərtlər əsasında həyata keçirildiyi zaman aktivin mübadilə edilə bildiyi və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi məbləği təşkil edir. Ədalətli dəyər fəal bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Bazar riskləri qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilən aktiv və öhdəliklər ilə əlaqədar Qrup qarşılıqlı surətdə əvəzləşdirilən risklər üzrə ədalətli dəyər göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün orta bazar qiymətlərindən istifadə edə bilər və xalis açıq mövqeyə müvafiq tələb və təklif qiyməti tətbiq edə bilər. Maliyyə aləti fəal bazarda o zaman sərbəst surətdə alınıb satıla bilən aktivlər kimi qəbul edilir ki, onların qiymətləri haqqında məlumat fond birjasında və ya digər maliyyə təşkilatından sərbəst və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilsin və bu zaman həmin qiymətlər könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatları əks etdirsin.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumata əsaslanan modellər kimi qiymətləndirmə üsulları, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlili istifadə edilir. Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər. Bu fərziyyələrin hər hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və passivlərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

İlkin dəyər alış tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitlərini və ya onların ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və *əməliyyat xərclərini* ehtiva edir. İlkin dəyərle qiymətləndirmə yalnız bazar qiymətləri olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilməyən pay alətlərindəki investisiyalara, eləcə də açıq bazarda kotirovkası olmayan və pay alətləri ilə ödənilməli və onlara bağlı olan derivativlərə tətbiq edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alış, buraxılması və ya satışı ilə əlaqədardır. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri maliyyə xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün işə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərler xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərini hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir (gəlir və xərclərin uçotu siyasətinə baxın).

Maliyyə alətlərinin ilkin uçotu. Mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyerdə göstərilən ticarət üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və digər maliyyə alətləri əvvəlcə ədalətli dəyerdə qeydə alınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla ədalətli dəyerdə qeydə alınır. İlkin uçot zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin uçot zamanı yaranan gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə alətlərinin bütün digər alqı və satışları ("müntəzəm" alqı və satışlar), Qrupun maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alqı və satış üzrə bütün digər əməliyyatlar öhdəliyin yerinə yetirilmə tarixində qeydə alınır; bu zaman öhdəliyin qəbul edilməsi və ödənilməsi tarixləri arasındakı dövr ərzində qiymətin dəyişməsi ilkin dəyər və ya amortizasiya olunmuş dəyerdə qeydə alınan aktivlər ilə əlaqədar qeydə alınır; mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyerdə göstərilən ticarət üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və digər maliyyə aktivləri üçün mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır; satıla bilən investisiya qiymətli kağızları üçün isə digər məcmu gəlirlərdə qeydə alınır.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Maliyyə aktivlərinin uçotdan silinməsi. Qrup aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərini uçotdan silir: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Qrup maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivin satış üzrə məhdudiyyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Overnayt depozitlər istisna olmaqla, bütün qısamüddətli banklararası yerləşdirmələr digər banklardan alınacaq vəsaitlərə daxil edilir. Məhdudlaşdırılmış vəsaitlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən çıxarılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir.

ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar. ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınmaqla, Qrupun gündəlik əməliyyatlarını maliyyələşdirmək üçün nəzərdə tutulmayan məcburi ehtiyat depozitlərini əks etdirir və bu səbəbdən konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın tərtib edilməsi məqsədilə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir.

Dividend gəlirləri. Dividendlər Qrupun müvafiq ödənişləri almaq hüququ müəyyən edildikdə və dividendlərin alınması ehtimal edildikdə digər əməliyyat gəlirlərində dividend gəliri kimi qeydə alınır.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərtlə Qrup tərəfindən müxbir banklara avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman, Qrupun derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan və sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərtlə sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan debitor borclarının əldə edilməsi və ya yaradılması məqsədilə, Qrup tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman Qrupun həmin debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Maliyyə aktivinin ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yaranmış və etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən maliyyə aktivin və ya maliyyə aktivləri qrupu üzrə gələcək pul vəsaitlərinin məbləğinə və ya vaxtına təsir göstərən dəyərsizləşmə üzrə zərərlər mənfəət və zərərə aid edilir. Ayrıca qiymətləndirilən maliyyə aktivin (əhəmiyyətindən asılı olmayaraq) ilə əlaqədar dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair Qrupda obyektiv dəlil olmadıqda, həmin aktiv analoji kredit riskinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna aid edilir və dəyərsizləşməyə görə birlikdə qiymətləndirilir. Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsi məsələsinə baxarkən Qrupun nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçmiş statusu və hər-hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- hər-hansı ödənişin gecikdirilməsi və bu zaman gecikdirilmiş ödənişin hesablaşma sistemlərindəki gecikmə ilə izah edilə bilməməsi;
- borcalanın əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzləşməsi və bunun bankın borcalan haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- borcalanın müflisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi riskinə məruz qalması;
- borcalana təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfəi dəyişikliklərin baş verməsi; və ya
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri analogi kredit risk xüsusiyyətlərinə əsasən qruplaşdırılır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə üzrə şərtlərinə uyğun olaraq borcalanlar tərəfindən bütün məbləğlərin ödənilməsi qabiliyyətinin göstəricisi olmaqla, bu cür aktivlər qrupu üzrə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin təxmin edilməsi üçün uyğundur.

Dəyərsizləşməyə qarşı məcmu şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri qrupundakı pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində yaranacaq vaxtı keçmiş borcların həcminə dair rəhbərlikdə mövcud olan statistikaya və vaxtı keçmiş borcların geri qaytarılması nailiyyətinə əsasən müəyyən edilir. Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş hadisələrin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə, keçmiş illərin statistikasını müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində uçota alınan dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxılırsa və ya bu şərtlər borcalanın və yaxud borcverənin maliyyə vəziyyətindəki çətinliklərə görə dəyişərsə, dəyərsizləşmənin uçotu şərtlərin dəyişməsindən əvvəlki effektiv faiz dərəcəsinə əsaslanır.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərində (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) silmək üçün aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlər ehtiyat hesabında qeydə alınır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərini hesablanması girovun əldə edilməsi və satılması xərcləri çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətinə əks etdirir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləği sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azalarsa və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytinginin artması kimi) aid edilərsə, əvvəl qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərər mənfəət və zərər hesabına yaradılmış ehtiyata düzəliş etməklə bərpa edilir.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə onlar, aktivin və ya onun hissəsinin bərpa olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinir. Əvvəllər silinmiş və sonradan bərpa edilmiş məbləğlər il üzrə mənfəət və zərərdə dəyərsizləşmə üzrə zərər kimi uçota alınır.

Verilmiş kreditin geri ödənilməməsinə görə Bankın mülkiyyətinə keçmiş təminat. Verilmiş kreditin geri ödənilməməsinə görə Qrupun mülkiyyətinə keçmiş təminat vaxtı ötmüş kreditlərlə bağlı Qrup tərəfindən əldə edilmiş maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərini əks etdirir. Bu aktivlər əldə edildiyi zaman ilkin olaraq ədalətli dəyərdə uçota alınır və aktivlərin növündən və Qrupun həmin aktivləri istifadə etmək niyyətindən asılı olaraq binalar və avadanlıqlar, digər maliyyə aktivləri və ya digər aktivlərin tərkibində mal-material ehtiyatlarına daxil edilir və sonradan bu cür aktivlər üçün uçot siyasətinə uyğun olaraq yenidən qiymətləndirilir və uçota alınır.

Verilmiş kreditin geri ödənilməməsinə görə girov təminatının Qrupun mülkiyyətinə keçməsi nəticəsində Qrupun həmin aktivin ilkin mülkiyyətçisi üzərində nəzarətinin yaranmasına gətirib çıxardığı təqdirdə, müəssisələrin birləşməsi alış metodu ilə uçota alınır (konsolidasiya üzrə uçot siyasətinə baxın). Bu zaman ödənilmiş kreditin ədalətli dəyəri alış dəyərini əks etdirir. Assosiasiya olunmuş müəssisələr üçün uçot siyasəti Qrupun həmin müəssisələr üzrə əhəmiyyətli təsir əldə etdiyi, lakin onlara nəzarət etmədiyi hallarda verilmiş kreditin geri ödənilməməsinə görə Qrupun mülkiyyətinə keçmiş səhmlərə tətbiq edilir. Assosiasiya olunmuş müəssisənin ilkin dəyəri girov qoyulmuş səhmlərin Qrupun mülkiyyətinə keçməsi vasitəsilə ödənilmiş kreditin ədalətli dəyərində bərabərdir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Kreditlərlə bağlı digər öhdəliklər. Qrup akkreditivlər və maliyyə zamanətləri daxil olmaqla, kreditlərlə bağlı öhdəlikləri öz üzərinə götürür. Maliyyə zamanətləri müştərinin üçüncü şəxslər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi və kreditlər kimi eyni kredit riskinə məruz qaldığı halda, ödənişlərin aparılması üzrə dəyişilməz öhdəlikləri əks etdirir. Kreditlərin verilməsi üzrə maliyyə zamanətləri və öhdəlikləri əvvəlcə qaydaya görə əldə edilmiş komissiya gəlirləri ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərlə qeydə alınır. Həmin məbləğ öhdəliyin qüvvədə olduğu müddət ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir. Bu metod Qrupun xüsusi kredit müqaviləsi imzalayacağı və onu qısa müddətdə satmayacağı ehtimal edildikdə tətbiq edilmir; bu cür kreditlərin verilməsi öhdəlikləri üzrə komissiya gəlirləri təxirə salınmaqla, kreditin ilkin uçotu zamanı onun balans dəyərində daxil edilir. Hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliklər (i) ilkin uçot zamanı amortizasiya olunmamış məbləğin qalığı və (ii) hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər üzrə ən yaxşı təxminlərdən daha yüksək olanı ilə ölçülür.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları. Bu kateqoriyaya, Qrupun qeyri-müəyyən müddət ərzində saxlamaq niyyəti olan və likvidliyin saxlanması üzrə tələblərdən asılı olaraq və ya faiz dərəcələri, valyuta məzənnələri və ya səhmlərin qiymətinin dəyişməsi nəticəsində satıla bilən investisiya qiymətli kağızları daxildir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları ədalətli dəyerdə qeydə alınır. Satıla bilən borc qiymətli kağızları üzrə faiz gəlirləri effektiv faiz metodu ilə hesablanır və il üzrə mənfəət və zərərdə qeydə alınır. Satıla bilən pay alətləri üzrə dividendlər, Qrupun ödənişləri əldə etmək hüququ müəyyən edildikdə və dividendlərin əldə edilməsi ehtimalı yarandıqda il üzrə mənfəət və zərərdə əks etdirilir. Ədalətli dəyerdəki dəyişikliklərin bütün digər elementləri investisiyanın uçotdan silinməsi və ya dəyərsizləşməsi anınadək digər məcmu gəlirlərdə əks etdirilir. Bu zaman yaranan gəlir və ya zərər digər məcmu gəlirlər kateqoriyasından il üzrə mənfəət və zərəre köçürülür.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yarandıqda il üzrə mənfəət və zərərdə əks etdirilir. Pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərinin onun alış dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə və ya davamlı şəkildə aşağı olması həmin qiymətli kağızların dəyərsizləşməsini göstərir. Alış dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasında fərq kimi müəyyən edilən dəyərsizləşmə üzrə yığılmış zərər, ilkin olaraq mənfəət və zərərdə əks etdirilən həmin aktivin dəyərsizləşməsi üzrə zərəri çıxmaqla, digər məcmu gəlirlər kateqoriyasından il üzrə mənfəət və zərəre köçürülür. Pay alətlərinin dəyərsizləşməsi üzrə zərər bərpa edilmir və sonrakı gəlirlər digər məcmu gəlirlər kimi qeydə alınır. Satıla bilən qiymətli kağızlar kimi təsnifləşdirilmiş borc alətlərinin ədalətli dəyəri hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində artarsa və həmin artım obyektiv olaraq dəyərsizləşmə üzrə zərərin mənfəət və zərər kimi uçota alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə aid edilə bilərsə, dəyərsizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və zərər hesabına bərpa edilir.

Əsas vəsaitlər. Əsas vəsaitlər yığılmış amortizasiyanı və lazım olduqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyerdə əks etdirilir.

Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Mülkiyyət və avadanlıqların əsas komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Rəhbərlik, hər bir hesabat dövrünün sonunda əsas vəsaitlər üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa dəyərini təxmin edir. Aktivin bərpa dəyəri, onun satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa dəyərində qədər azaldılır və dəyərsizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və zərər haqqında hesabatda qeydə alınır. Satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və ya aktivin istifadə dəyərini qiymətləndirmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərər ləğv edilir.

Satışdan yaranan gəlir və zərər, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və zərərdə (digər əməliyyat gəlirləri və ya xərcləri kimi) əks etdirilir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Amortizasiya. Əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya düz xətt metoduna, yəni əsas vəsaitlərin təxmini faydalı xidmət müddəti ərzində aktivlərin ilkin dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

	<u>Faydalı xidmət müddəti</u>
Kompüterlər, rabitə avadanlıqları və digər əsas vəsaitlər	5 il
Mebel, qurğular və sair	5 il
Nəqliyyat vasitələri	5 il
İcarəyə götürülmüş aktivlərin yaxşılaşdırılması	10 il

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Qrupun həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Qrup aktivini onun fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözlədikdə, aktivin qalıq dəyəri sıfıra bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər. Qrupun bütün qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı xidmət müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından və lisenziyalardan ibarətdir.

Əldə edilmiş proqram təminatı lisenziyaları həmin proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır.

Qrup tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqəli bütün digər xərclər (məsələn, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Qeyri-maddi aktivlər onların təxmin edilən faydalı xidmət müddəti (5-10 il) ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir.

Əməliyyat lizinqi. Qrup lizinqalan qismində çıxış etdikdə və lizinq obyektlərinin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqverən tərəfindən Qrupa ötürülmədikdə, əməliyyat lizinqi müqavilələri üzrə cəmi ödənişlər lizinqin müddəti ərzində düz xətt metoduna əsasən il üzrə mənfəət və zərərə aid edilir.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər, müxbir banklar tərəfindən Qrupa nağd pul və ya digər aktivlər verildiyi andan qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Qrup verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun vaxtından əvvəl ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə aid edilir.

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fiziki şəxslər, dövlət müəssisələri və ya hüquqi şəxslər qarşısında olan qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərini əks etdirir və amortizasiya olunmuş dəyərde qeydə alınır.

Subordinasiyalı borc öhdəlikləri. Subordinasiyalı borc öhdəlikləri uzunmüddətli qeyri-derivativ öhdəlikləri əks etdirir və amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Subordinasiyalı borc öhdəlikləri likvidasiya zamanı bütün digər kreditör borclarından sonra ödənilir və Qrupun "2-ci dərəcəli kapitalına" daxil edilir.

Mənfəət vergisi. Mənfəət vergisi hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş qanunvericiliyinə uyğun olaraq göstərilmişdir. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə digər məcmu gəlirlərdə qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, mənfəət və zərər haqqında hesabatda qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və passivlərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkən uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və passivin ilkən qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları, qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərərləri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

Qeyri-müəyyən vergi mövqeləri. Qrupun qeyri-müəyyən vergi mövqeləri rəhbərlik tərəfindən hər bir hesabat dövrünün sonunda qiymətləndirilir. Rəhbərlik qrupun vergi mövqeyinə vergi orqanları tərəfindən etiraz edildiyi halda, əlavə vergi öhdəliklərinin yaranmasını ehtimal etdikdə, vergi öhdəlikləri nəzərə alınmır. Bu cür qiymətləndirmə qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi qanunvericiliyinin təfsirinə və bu məsələlərə dair hər hansı məhkəmə və ya digər qurumların məlum qərarlarına əsasən aparılır. Mənfəət vergisi istisna olmaqla, cərimələr, penyalar və vergilər üzrə öhdəliklər hesabat dövrünün sonunda öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərə dair rəhbərliyin ən yaxşı təxminləri əsasında uçota alınır.

Nizamnamə kapitalı. Adi səhmlər səhmdar kapitalı kimi təsnifləşdirilir. Yeni səhmlərin emissiyası ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə məsrəflər səhmdar kapitalında daxilolmaların azalması kimi (vergi çıxılmaqla) göstərilir. Alınmış məbləğin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq olan hissəsi səhmdar kapitalında səhm mükafatı kimi qeydə alınır.

Gəlir və xərclərin uçotu. Bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metodu ilə qeydə alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, əməliyyat xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə passivinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar əldə edilmiş və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir. Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Qrup tərəfindən əldə edilmiş komissiya haqları, Qrupun xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Qrup, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri mənfəət və zərərdə ədalətli dəyərle qeydə alınan maliyyə passivləri kimi təsnifləşdirmir.

Kreditlərin və digər borc alətlərinin vaxtında qaytarılması ilə bağlı şübhə yarandıqda, onlar dəyərsizləşmə məbləğinin müəyyən edilməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün istifadə edilən effektiv faiz dərəcəsi əsasında faiz gəlirlərini əks etdirməklə bərpa dəyərinə qədər azaldılır.

Bütün digər komissiya gəlirləri, digər gəlirlər və digər xərclər adətən göstərilməli olan ümumi xidmətlərdə faktiki göstərilmiş xidmətlərin payı kimi müəyyən edilmiş konkret əqdin tamamlanma dərəcəsindən asılı olaraq hesablama metodu ilə qeydə alınır. Sindikatlaşdırılmış kreditlər üzrə komissiya haqları, sindikatlaşdırma başa çatdıqda və Qrup kredit paketinin hər-hansı hissəsini özündə saxlamadıqda və ya paketin bir hissəsini əqdin digər iştirakçıları kimi eyni effektiv faiz dərəcəsilə özündə saxladıqda gəlir kimi əks etdirilir.

Üçüncü tərəflər üçün əqdlərin təşkili üzrə komissiya gəlirləri (məsələn, kreditlərin, səhmlərin və digər qiymətli kağızların alınması və yaxud qeyd olunan əməliyyatlar nəticəsində əldə edilmiş müəssisələrin alqısı və ya satışı) əqd başa çatdıqda qeydə alınır. İnvestisiya portfelinin idarə olunması və digər idarəetmə və məsləhət xidmətləri üzrə komissiya gəlirləri xidmətlərin göstərilməsinə dair müqavilələrin şərtlərinə uyğun olaraq adətən sərf edilmiş vaxta proporsional şəkildə əks etdirilir. Eyni prinsip əmlakın idarə edilməsi, maliyyə planlaşdırması və uzun müddət ərzində davamlı olaraq göstərilən depozitari xidmətləri üçün tətbiq edilir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi (davamı)

Borc vəsaitləri üzrə xərclərin kapitallaşdırılması. Ədalətli dəyerdə uçota alınmayan və nəzərdə tutulan istifadə və ya satışı üçün hazırlanması kifayət qədər vaxt tələb edən aktivin (şərtlərə cavab verən aktiv) əldə edilməsi, inşası və ya istehsalı ilə birbaşa əlaqəli olan borc vəsaitləri üzrə xərclər, kapitallaşdırmaya başlanma tarixi 1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra olarsa, həmin aktivin dəyərini təşkil edir. Borc vəsaitləri üzrə digər xərclər effektiv faiz metodundan istifadə etməklə xərcə silinir. Qrup, şərtlərə cavab verən aktivlər üzrə əsaslı xərclərin çəkildiyi halda yaranan borc vəsaitləri üzrə xərcləri kapitallaşdırır. Kapitallaşdırmaya başlanma tarixi Qrup tərəfindən (a) şərtlərə cavab verən aktivlər üzrə xərclər çəkildikdə; (b) borc vəsaitləri üzrə xərclər çəkildikdə; və (c) aktivin nəzərdə tutulan istifadəsi və ya satışı üçün hazırlanması ilə bağlı zəruri tədbirlər görüldükdə baş verir. Şərtlərə cavab verən aktivin nəzərdə tutulan istifadəsi və ya satışı üçün hazırlanması ilə bağlı bütün zəruri tədbirlər başa çatdıqda kapitallaşdırma dayandırılır.

Qrup tərəfindən şərtlərə cavab verən aktivin əldə edilməsi üçün xüsusi kreditlərin cəlb edilməsi və bu cür kreditlər hesabına əldə edilmiş vəsaitlərə müvəqqəti investisiya qoyuluşları üzrə gəlirin əldə edilməsi halları istisna olmaqla, kapitallaşdırma üçün mövcud olan borc vəsaitləri üzrə xərclərin məbləği hesablanarkən faiz və ya digər investisiya gəlirləri çıxılmaz.

Xarici valyutanın yenidən qiymətləndirilməsi. Qrupun funksional valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Qrupun hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Monetar aktiv və passivlər müvafiq hesabat dövrünün sonunda ARMB-nin rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən Qrupun hesabat valyutasına çevrilir. Xarici valyuta ilə əməliyyatların həyata keçirilməsi və ilin sonuna ARMB-nin rəsmi valyuta məzənnəsi ilə xarici valyutada ifadə olunan monetar aktiv və passivlərin Qrupun hesabat valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfi məzənnə fərqləri mənfəət və zərərə aid edilir. İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızlarının ədalətli dəyərində təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

31 dekabr 2009-cu il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan əsas valyuta məzənnələri: 1 ABŞ dolları = 0.8031 AZN (2008: 1 ABŞ dolları = 0.8010 AZN).

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və passivlərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi, qeydə alınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivini realizasiya edərək passivi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər.

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülletenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Qrupun işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr

Qrup növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən aktiv və passivlərin məbləğlərinə təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin Rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və passivlərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə məruz qalır. 26 sayılı Qeydə baxın.

Cari və təxirə salınmış vergilər. 14 noyabr 2008-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasında "Bankların, sığorta və təkrarsığorta şirkətlərinin kapitallaşma səviyyəsinin artırılmasının stimullaşdırılması haqqında" yeni qanun tətbiq olunmuşdur. Bu qanuna əsasən bankların, sığorta və təkrarsığorta şirkətlərinin mənfəətinin nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldilmiş hissəsi 1 yanvar 2009-cu il tarixindən etibarən 3 il müddətində mənfəət vergisindən azad olunmuşdur. Rəhbərlik Bankın bu qanunda göstərilmiş azadolmadan yararlanma bilməsi məsələsini və həmçinin qanunda bu azadolmadan yararlanmaq üçün lazım olan şərtlərdə hər hansı bir boşluğun olub-olmamasını dəyərləndirmişdir. Rəhbərlik, yuxarıdakı dəyərləndirməyə əsasən Bankın bu qanundan yararlanacağını ehtimal edərək cari və təxirə salınmış vergiləri hesablamışdır. 23 və 26 sayılı Qeydlərə baxın.

Kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə zərər. Qrup müntəzəm olaraq kredit portfeli üzrə dəyərsizləşmənin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün onu təhlil edir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin konsolidasiya edilmiş mənfəət və zərəre aid edilməsini müəyyən edərkən, Qrup kredit portfelində konkret bir kreditin dəyərində azalmanın müşahidə edilməsindən əvvəl kredit portfeli üzrə pul vəsaitlərinin təxmin edilən hərəkətində ölçülə bilən azalmanı əks etdirən nəzərə çarpan əlamətlərin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürür. Bu göstəricilərə, qrupdakı borcalanların ödəniş statusunda və ya qrupdakı aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar ölkə səviyyəsində və ya yerli iqtisadi şərtlərdə mənfi dəyişikliyin olduğunu əks etdirən müşahidə edilə bilən məlumatlar daxildir. Rəhbərlik gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması üçün istifadə edilən kredit portfelindəki aktivlər ilə analoji kredit riskinə və dəyərsizləşmə üzrə obyektiv əlamətlərə malik aktivlər ilə əlaqədar əvvəlki ilin zərərləri haqqında məlumata əsaslanan təxminlər irəli sürür. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərkən istifadə edilən metodologiya və mülahizələr, təxmini və həqiqi zərərlər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların 5%-i ödəmə müddətindən bir ay gec və ya tez ödənilərsə, həmin kreditlər üzrə ehtiyat təxminən 37 min AZN (2008: 4 min AZN) artıq və ya az olardı. Qrupun kredit portfelində hər biri əhəmiyyətli məbləğ təşkil edən kreditlərin sayının az olmasını nəzərə alaraq, bu borcalanların hər hansı birinin ödəniş qabiliyyətinin aşağı olması həmin il üzrə mənfəət və zərəre əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bilər.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Qrup öz fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 39 sayılı BMS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyerdə uçota alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün fəal bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi

1 yanvar 2009-cu il tarixindən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərhlər Qrup üçün məcburi xarakter daşıyır:

BMHS 8, Əməliyyat Seqmentləri. Bu Standart borc və ya pay alətləri açıq bazarda alınıb-satılan təşkilatlara, eləcə də açıq bazarda hər-hansı növ alətlərin yerləşdirilməsi ilə əlaqədar maliyyə hesabatlarını tənzimləyici orqanlara təqdim edən və ya təqdim etməyi planlaşdıran müəssisələrə tətbiq edilir. BMHS 8, müəssisələrin öz əməliyyat seqmentləri haqqında maliyyə və təsviri məlumatları açıqlamasını tələb edir. Bu halda seqment üzrə məlumatlar daxili hesabatların hazırlanması zamanı istifadə olunan eyni prinsip ilə təqdim edilməlidir. Bu dəyişikliklər Qrupun maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsir göstərməmişdir.

BMS 23, Borc Vəsaitləri üzrə Xərclər, 2007-ci ilin mart ayında yenidən işlənmişdir. Bu Standarta edilmiş əsas dəyişiklik istifadəsi və ya satışı kifayət qədər uzun müddət tələb edən aktivlərə aid olan borc vəsaitləri üzrə xərclərin dərhal xərcə silinməsi üsulunun ləğv edilməsidir. Ədalətli dəyərdə uçota alınmayan və nəzərdə tutulan istifadə və ya satışı üçün hazırlanması kifayət qədər vaxt tələb edən aktivin (şərtlərə cavab verən aktiv) əldə edilməsi, inşası və ya istehsalı ilə birbaşa əlaqəli olan borc vəsaitləri üzrə xərclər, kapitallaşdırmaya başlanma tarixi 1 yanvar 2009-cu il və ya bu tarixdən sonra olarsa, həmin aktivin dəyərinə təşkil edir. Borc vəsaitləri üzrə digər xərclər effektiv faiz metodundan istifadə etməklə xərcə silinir.

BMS 1, Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı, 2007-ci ilin sentyabr ayında yenidən işlənmişdir. BMS 1 üzrə əsas dəyişiklik mənfəət və zərər hesabatının məcmu gəlirlər haqqında hesabat ilə əvəz edilməsidir. Bu hesabata həmçinin səhmdar kapitalında qeyri-sahibkarların iştirak paylarındakı bütün dəyişikliklər (məs, satıla bilən maliyyə aktivlərinin yenidən qiymətləndirilməsi) daxildir. Alternativ olaraq, müəssisələr iki hesabat təqdim edə biləcəklər: ayrıca mənfəət və zərər hesabatı və məcmu gəlirlər haqqında hesabat. Qrup yalnız məcmu gəlirlər haqqında hesabatı təqdim etməyi seçmişdir. Yenidən işlənmiş BMS 1 həmçinin yenidən təsnifləşdirmə, uçot siyasətindəki dəyişikliklər və ya səhvlərin düzəldilməsi ilə bağlı hər dəfə müəssisənin müqayisəli məlumatları yeniləşdirərək maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın (balans hesabatı) müqayisəli məlumatların hazırlandığı ən erkən dövrün başlanğıcında tərtib edilməsi tələbini nəzərdə tutur. Yenidən işlənmiş BMS 1 Qrupun maliyyə hesabatlarının təqdimatına təsir göstərmiş, lakin ayrıca əməliyyatların və ya qalıqların tanınması və ya ölçülməsinə heç bir təsir göstərməmişdir.

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının təkmilləşdirilməsi (2008-ci ilin may ayında dərc edilmişdir). 2008-ci ildə Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası (BMSŞ) BMHS-ə lazımı, lakin təcili olmayan dəyişikliklərin aparılması məqsədilə illik təkmilləşdirmə layihəsinin həyata keçirilməsinə dair qərar qəbul etmişdir. Dəyişikliklər müxtəlif standartlara edilmiş əsaslı dəyişikliklər, açıqlamalar və terminoloji düzəlişlərdən ibarətdir. Həmin əsaslı dəyişikliklər aşağıdakı sahələrdə aparılmışdır: törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirildiyi halda BMHS 5-ə əsasən onun satış üçün nəzərdə tutulan kimi təsnifləşdirilməsi; BMS 1-ə əsasən alqı-satqı üçün nəzərdə tutulan maliyyə alətlərinin uzunmüddətli aktivlər kimi təqdim edilməsi; BMS 16-a uyğun olaraq əvvəllər icarə üçün nəzərdə tutulan aktivlərin satışının uçotu və BMS 7-ə əsasən müvafiq pul vəsaitləri hərəkətinin əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını kimi təsnifləşdirilməsi; BMS 19-a əsasən sekvestr anlayışının aydınlaşdırılması; BMS 20-ə uyğun olaraq bazar faiz dərəcələrindən aşağı faiz dərəcələri ilə verilmiş dövlət subsidiyalarının uçotu; BMS 23-ə əsasən borc vəsaitləri üzrə xərclər anlayışının effektiv faiz metoduna uyğun olaraq verilməsi; BMS 27 və BMHS 5-ə əsasən satış üçün nəzərdə tutulan törəmə müəssisələr üzrə uçotun aydınlaşdırılması; BMS 28 və BMS 31-ə uyğun olaraq assosiasiya olunmuş və birgə müəssisələrlə bağlı məlumatların açıqlanması tələblərində azalma; BMS 36-a uyğun olaraq açıqlamaların genişləndirilməsi; BMS 38-ə uyğun olaraq reklam xərcləri üzrə uçotun aydınlaşdırılması; "mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyərdə" kateqoriyası anlayışının BMS 39-a əsasən hecinq uçotu ilə uyğunluğu təmin etmək üçün dəyişdirilməsi; BMS 40-a uyğun olaraq tikintisi başa çatdırılmamış investisiya mülkiyyəti üzrə uçotun aparılması; və BMS 41-ə uyğun olaraq bioloji aktivlərin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi qaydalarındakı məhdudiyyətlərin azaldılması. BMS 8, 10, 18, 20, 29, 34, 40, 41 və BMHS 7-ə edilmiş digər dəyişikliklər yalnız terminoloji xarakter daşıyır və redaktə ilə bağlı dəyişiklikləri əks etdirir və BMSŞ-nin fikrincə bu dəyişikliklərin mühasibat uçotuna heç bir təsiri yoxdur və ya minimal təsir göstərir. Bu dəyişikliklər Qrupun maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsir göstərməmişdir.

Vaxtından əvvəl ödənilmək hüququna malik olan maliyyə alətləri və ləğvetmə zamanı yaranan öhdəliklər – BMS 32 və BMS 1 Standartlarına Dəyişiklik. Bu dəyişiklik maliyyə öhdəliyi anlayışına cavab verən bəzi maliyyə alətlərinin kapital kimi təsnifləşdirilməsini tələb edir. Bu dəyişiklik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsir göstərməmişdir.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi (davamı)

Hüquqların verilməsi və ləğv edilməsi şərtləri – BMHS 2 Standartına Dəyişiklik, Səhm əsasında ödənişlər. Bu dəyişiklikdə yalnız xidmət şərtlərinin və icra şərtlərinin hüquqların verilməsi və ləğv edilməsi şərtləri olması müəyyən edilir. Səhm əsasında ödənişlərin digər xüsusiyyətləri hüquqların verilməsi və ləğv edilməsi şərtlərinə aid deyil. Bu dəyişiklik müəssisənin və ya digər tərəflərin ləğv edilməsinin eyni uçot qaydası ilə aparılmasını müəyyənləşdirir. Bu dəyişiklik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsir göstərməmişdir.

BMHŞK 13, Müştəri loyallıq proqramları. BMHŞK 13-də mal və xidmətlərin müştəri loyallıq proqramları əsasında satılması müəyyənləşdirilir (məsələn: loyallıq xalları və ya təmənnaş məhsullar), bu çox elementli bir razılaşmadır və müştəridən alınacaq məbləğlər ədalətli dəyərdən istifadə etməklə razılaşmanın komponentləri arasında bölüşdürülür. Bu dəyişiklik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsir göstərməmişdir.

BMHŞK 15, Daşınmaz əmlakın tikintisi üzrə müqavilələr. Bu şərh birbaşa və ya subpodratçılar vasitəsilə daşınmaz əmlakın tikintisi ilə məşğul olan müəssisələrin gəlirləri və əlaqəli xərclərinin uçota alınmasına tətbiq edilir və daşınmaz əmlakın tikintisi üzrə müqavilələrin BMS 11 və ya BMS 18-ə uyğun olub-olmadığının müəyyən edilməsinə dair təlimat verir. BMHŞK 15 həmçinin, müəssisələr tərəfindən bu cür əməliyyatlar üzrə gəlirlərin nə vaxt uçota alınmasını müəyyən edən meyarları əks etdirir. Bu dəyişiklik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

Törəmə, birgə və ya assosiasiya olunmuş müəssisələrdəki investisiyaların maya dəyəri – BMHS 1 və BMS 27 Standartına Dəyişiklik (2008-ci ilin may ayında dərc edilmişdir). Bu dəyişiklik BMHS-i ilk dəfə qəbul edən müəssisələrə törəmə, birgə və ya assosiasiya olunmuş müəssisələrdəki investisiyaları ayrıca maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərlə yaxud əvvəlki uçot qaydalarına uyğun olaraq balans dəyəri ilə qiymətləndirmək imkanı verir. Bu dəyişiklik həmçinin, investisiya obyektlərindəki xalis aktivlərin alışdan əvvəlki gəlirlərini investisiyanın bərpa edilməsi kimi deyil, il üzrə mənfəət və zərərə aid edilməsini tələb edir. Bu dəyişiklik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsir göstərməmişdir.

Maliyyə alətləri haqqında məlumat açıqlamalarının təkmilləşdirilməsi – BMHS 7, Maliyyə alətləri: məlumatların açıqlanması Standartına Dəyişiklik (2009-cu ilin mart ayında dərc edilmişdir). Bu dəyişiklik ədalətli dəyərlə qiymətləndirmələr və likvidlik riski ilə bağlı məlumat açıqlamalarının genişlənməsini tələb edir. Müəssisələr üç mərhələli ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə prinsipindən istifadə etməklə, maliyyə alətlərini təhlil etməlidirlər. Bu dəyişiklik (a) passivlərin ödəmə müddətlərinə görə təhlili cədvəlində maliyyə zamanətinin tələb edilə bildiyi ən qısa müddətdə həmin zamanətin maksimal məbləğinin əks etdirilməsini; və (b) müqavilə üzrə ödəmə müddətləri pul vəsaitləri hərəkətinin müddəti ilə bağlı məlumatın əldə edilməsi üçün əhəmiyyət daşıdıqda, maliyyə derivativlərinin müqavilə üzrə qalan ödəmə müddətləri haqqında məlumatın açıqlanmasını izah edir. Bundan əlavə, müəssisə likvidlik riskinin idarə edilməsi üçün malik olduğu maliyyə aktivlərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili üzrə məlumatları açıqlamalıdır (bu məlumat likvidlik riskinin xarakterini və həcmi müəyyən etmək üçün maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinə lazım olduqda). Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında müvafiq əlavə məlumatlar açıqlanmışdır.

Əlavə elementli derivativlər - BMHŞK 9 və BMS 39 Standartına Dəyişiklik, 2009-cu ilin mart ayında dərc edilmişdir. Bu dəyişikliklərdə maliyyə aktivinin “mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyərlə göstərilən maliyyə aktivləri” kateqoriyasından çıxarılması zamanı bütün əlavə elementli derivativlərin qiymətləndirilməsi və lazım olduqda ayrıca uçota alınması aydın şəkildə göstərilir. Bu dəyişiklik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsir göstərməmişdir.

BMHŞK 16, Xarici müəssisələrdəki xalis investisiyaların hecinqi. Bu şərhə hansı valyuta riskləri üzrə hecinq uçotunun aparılması uyğun olduğu izah edilir və qeyd olunur ki, funksional valyutadan təqdimat valyutasına köçürmə hecinq uçotunun tətbiq edilə biləcəyi riski yaratmır. BMHŞK 16, hecinq alətinin qrupun müəssisəsi və ya müəssisələri tərəfindən saxlanılmasına icazə verir (hecinq olunan xarici müəssisənin özü istisna olmaqla). Bu şərhə həmçinin hecləşdirilən xarici müəssisənin silinməsi zamanı digər məcmu gəlirlərdən mənfəət və zərərə köçürülən gəlir və ya zərərin hesablanma qaydası açıqlanır. Hesabat hazırlayan müəssisələr tətbiq etdikləri hecinqin BMHŞK 16-da qeyd olunmuş hecinq uçotu meyarlarına cavab vermədiyi təqdirdə, bu hecləri prospektiv qaydada BMS 39-a uyğun olaraq hecinq uçotunu dayandırmaq prinsipini tətbiq edirlər. BMHŞK 16 hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsir göstərməmişdir.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi (davamı)

Kiçik və Orta Həcmli Müəssisələr üçün Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartları (2009-cu ilin iyul ayında dərc edilmişdir) kiçik həcmli müəssisələrin ehtiyac və imkanlarını təmin etmək üçün hazırlanmış ayrıca standartdır. Aktivlər, passivlər, gəlir və xərclərin uçota alınması və qiymətləndirilməsi üzrə tam həcmli BMHS-lərin bir çox prinsipləri sadələşdirilmiş və tələb olunan məlumat açıqlamalarının sayı əhəmiyyətli dərəcədə asanlaşdırılmış və ixtisar edilmişdir. Kiçik və orta həcmli müəssisələr üçün BMHS kənar istifadəçilər üçün ümumi məqsədli maliyyə hesabatlarını dərc edən və ictimaiyyət qarşısında məsuliyyət daşıyan müəssisələr tərəfindən tətbiq edilə bilər. Qrup, onun fəaliyyətinin ictimai əhəmiyyətliyi ilə bağlı olaraq kiçik və orta həcmli müəssisələr üçün Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartı tətbiq edə bilməz. Bu dəyişiklik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsir göstərməmişdir.

Yuxarıda başqa cür göstərilmədiyi hallarda, hazırkı dəyişikliklər və şərhlər Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

6 Yeni Uçot Qaydaları

Qrupun 1 yanvar 2010-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün məcburi xarakter daşıyan və ya Qrup tərəfindən əvvəllər qəbul edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərhlər dərc olunmuşdur:

BMHŞK 17, Nağd olmayan aktivlərin səhmdarlar arasında bölüşdürülməsi (1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu şərh, nağd olmayan aktivlərin səhmdarlara dividend şəklində ödənilməsi zamanı uçot qaydasını əks etdirir. Müəssisə, nağd olmayan aktivlərin dividend şəklində səhmdarlara ödənilməsi öhdəliyini bölüşdürüləcək aktivlərin ədalətli dəyərində qiymətləndirməlidir. Bölüşdürülmüş nağd olmayan aktivlərin silinməsindən yaranan il üzrə gəlir və ya zərər müəssisə tərəfindən dividendlər ödənildikdən sonra, mənfəət və zərər hesabatında uçota alınır. Qrup nağd olmayan aktivləri səhmdarlar arasında bölüşdürmədiyinə görə BMHŞK 17 onun fəaliyyətinə tətbiq edilmir.

BMHŞK 18, Müştərilər tərəfindən təqdim edilmiş aktivlərin köçürülməsi (1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu şərh, müştərilər tərəfindən təqdim edilmiş aktivlərin köçürülməsini, xüsusilə aktiv anlayışının meyarlarına riayət olunması hallarını; aktivin uçotu və ilkin uçot zamanı onun dəyərinin qiymətləndirilməsini; ayrıca identifikasiya edilə bilən xidmətlərin (köçürülmüş aktivin əvəzində bir və ya daha çox xidmətlər) müəyyən edilməsi; gəlirin uçotu və müştərilər tərəfindən təqdim edilmiş aktivlərin köçürülməsinin uçotu qaydasını əks etdirir. BMHŞK 18-in hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsiri gözlənilmir.

BMHŞK 19, Maliyyə öhdəliklərinin pay alətləri ilə ödənilməsi (1 iyul 2010 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu şərh müəssisənin pay alətlərinin buraxılması hesabına öhdəliyini yerinə yetirdiyi hallarda uçot qaydasını müəyyən edir. Gəlir və ya zərər pay alətlərinin ədalətli dəyərinin borc öhdəliyinin balans dəyəri ilə müqayisəsi əsasında mənfəət və zərərə aid edilir. Hazırda Qrup bu şərhin onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

Səhm Emissiyalarının Təsnifləşdirilməsi – BMS 32 Standartına Dəyişiklik (8 oktyabr 2009-cu il tarixində dərc edilmişdir; 1 fevral 2010 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişiklik xarici valyutada ifadə olunan müəyyən səhm emissiyaları üzrə daxilolmaları maliyyə derivativləri kimi təsnifləşdirilməkdən azad edir.

BMS 27, Konsolidasiya edilmiş və fərdi maliyyə hesabatları (2008-ci ilin yanvar ayında yenidən işlənmişdir; 1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMS 27 şirkətdən ümumi gəlirlərin baş müəssisə sahiblərinə və nəzarət olunmayan pay sahiblərinə (bundan əvvəl "azlığın payı") aid edilməsini tələb edir (hətta nəzarət olunmayan pay üzrə nəticələrin kəsir olduğu təqdirdə). Qüvvədə olan standart əksər hallarda artıq zərərlərin baş müəssisənin sahiblərinə aid edilməsini tələb edir. Bundan əlavə, yenidən işlənmiş standartda göstərilir ki, baş müəssisənin törəmə müəssisədəki iştirak payında nəzarətin itirilməsi ilə nəticələnməyəcək dəyişikliklər səhm alətləri üzrə əməliyyatlar kimi uçota alınsın. Standart həmçinin törəmə müəssisə üzrə nəzarətin itirilməsi nəticəsində yaranan hər-hansı mənfəət və zərərin müəssisə tərəfindən qiymətləndirilməsini müəyyənləşdirir. Nəzarətin itirildiyi tarixdə keçmiş törəmə müəssisədə saxlanılmış investisiyalar ədalətli dəyərle ölçülməlidir. Qrup yenidən işlənmiş standartın onun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsirini gözləmir.

6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)

BMHS 3, Müəssisələrin birləşməsi (2008-ci ilin yanvar ayında yenidən işlənmişdir; alış tarixi 1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan birinci illik hesabat dövrünün başlanğıcı və ya sonra olan müəssisələrin birləşməsi üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMHS 3, müəssisələrə nəzarət olunmayan iştirak paylarının mövcud BMHS 3 üsulundan istifadə etməklə (alıcının əldə edilmiş müəssisənin identifikasiya edilə bilən xalis aktivlərində proporsional payı) və ya ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməsi imkanı verir. Yenidən işlənmiş BMHS 3 müəssisələrin birləşməsində alış metodunun tətbiqi üzrə daha ətraflı təlimat verir. Qudvilə aid olan hissənin hesablanması məqsədilə, hər bir mərhələli alış prosesində bütün aktiv və öhdəliklərin ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməsi tələbi hesabatdan çıxarılmışdır. Bunun əvəzində alıcı, müəssisələrin mərhələli birləşməsi zamanı satın alınan müəssisədə hər əvvəlki mərhələdə sahib olduğu payını alış tarixindəki ədalətli dəyərlə yenidən qiymətləndirməli və il üzrə yaranan hər-hansı gəlir və ya zərəri mənfəət və zərər hesabatında uçota almalıdır. Alış ilə bağlı xərclər müəssisələrin birləşməsi əməliyyatından ayrıca tanınacaq və qudvil kimi yox, xərc kimi uçota alınacaqdır. Alıcı şirkət, alış tarixində alış ilə bağlı hər-hansı şərti məbləğ üzrə öhdəliyi alış tarixində uçota almalıdır. Alış tarixindən sonra bu öhdəliyin dəyərindəki dəyişikliklər qudvilin təshih edilməsi yolu ilə deyil, tətbiq edilən digər BMHS-lərə uyğun olaraq uçota alınacaqdır. Yenidən işlənmiş BMHS 3 yalnız bir neçə müəssisənin iştirakı ilə müəssisələrin birləşməsini və təkcə müqavilə əsasında həyata keçirilmiş müəssisələrin birləşməsini əhatə edir. Qrup, müəssisələrin birləşməsi hadisəsinin baş verməsini gözləmədiyinə görə BMHS 3 onun maliyyə hesabatlarına tətbiq edilmir.

Müvafiq hecləşdirilən maddələr – BMS 39, Maliyyə alətləri: tanınması və qiymətləndirilməsi Standartına Dəyişiklik (1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə retrospektiv qaydada tətbiq edilməklə qüvvəyə minir). Bu dəyişiklik hecləşdirilən risk və ya nağd pul axınlarının bir hissəsi üçün hecləşdirmə uçotunun tətbiq edilə bilməsini müəyyən edən prinsiplərin ayrı-ayrı vəziyyətlərdə necə istifadə edildiyini göstərir. Qrup hecinq uçotunu aparmadığına görə, bu dəyişikliyin onun maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsiri gözlənilmir.

BMHS 1, Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının ilk dəfə qəbul edilməsi (2008-ci ilin dekabr ayında edilmiş dəyişikliyi nəzərə alaraq, 1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan dövr üçün BMHS-ə uyğun hazırlanmış ilk maliyyə hesabatlarına tətbiq edilir). Yenidən işlənmiş BMHS 1, istifadəçilərin Standarta edilmiş dəyişiklikləri başa düşməsi və mənimsəməsini asanlaşdırmaq üçün əvvəlki versiyaya edilmiş struktur dəyişikliklər ilə birlikdə öz məzmununu saxlamışdır. Qrup, yenidən işlənmiş standartın onun maliyyə hesabatlarına təsir etmədiyi qənaətinə gəlmişdir.

Qrup üzrə Pul Şəklində Səhm Əsasında Ödənişlər - BMHS 2, Səhm Əsasında Ödənişlər Standartına Dəyişikliklər (1 yanvar 2010 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişikliklərdə səhm əsasında ödənişlərin konsolidasiya edilmiş və ayrıca maliyyə hesabatlarında təsnifləşdirilməsi üsulları aydın şəkildə müəyyən edilir. Həmin dəyişikliklər qüvvədən düşmüş BMHŞK 8 və BMHŞK 11-də göstərilən təlimatı əks etdirir. Bu əlavələr standart üzrə şərhdə əvvəllər nəzərdə tutulmayan planları əhatə etmək üçün BMHŞK 11-də verilmiş təlimatı daha ətraflı açıqlayır. Dəyişikliklərdə həmçinin, standartda Əlavədə göstərilən anlayışların izahı verilir. Qrup bu dəyişikliklərin onun maliyyə hesabatlarına hər-hansı əhəmiyyətli təsirini gözləmir.

BMHS-i İlk Dəfə Tətbiq Edən Müəssisələr üçün Əlavə İstisnalar – BMHS 1, BMHS-in İlk Dəfə Tətbiq Edilməsi Standartına Dəyişikliklər (1 yanvar 2010 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişikliklər tam xərc metodundan istifadə edən müəssisələrin neft və qaz aktivlərinin uçotu ilə bağlı BMHS-ləri retrospektiv qaydada tətbiq etməkdən, həmçinin, qüvvədə olan icarə müqavilələrinə malik olan müəssisələrin həmin müqavilələri, müəssisələrin milli uçot standartlarını tətbiq edəcəyi təqdirdə əldə edəcəkləri nəticələr ilə eyni olduqda, BMHŞK 4 "Müqavilədə İcarə Əlamətlərinin Mövcudluğunun Müəyyən Edilməsi" Şərhinə uyğun olaraq təsnifləşdirməkdən azad edir. Bu dəyişikliklərin Qrupun maliyyə hesabatlarına hər-hansı təsiri gözlənilmir.

6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının təkmilləşdirilməsi (2009-cu ilin aprel ayında dərc edilmişdir; BMHS 2, BMS 38, BMHŞK 9 və BMHŞK 16-ya dəyişikliklər 1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir; BMHS 5, BMHS 8, BMS 1, BMS 7, BMS 17, BMS 36 və BMS 39-a dəyişikliklər 1 yanvar 2010 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Təkmilləşdirmələr aşağıdakı standartlara və onlara dair şərhlərə edilmiş əsaslı dəyişikliklər və düzəlişlərdən ibarətdir: müəssisələr tərəfindən ümumi nəzarət olunan əməliyyatlara qoyuluşlar və birgə müəssisələrin yaradılmasının BMHS 2-yə uyğun olmadığına aydınlaşdırılması; BMHS 5 və digər standartlarda satış üçün nəzərdə tutulan uzunmüddətli aktivlər (və ya silinmə qruplarının) və ya dayandırılmış əməliyyatlar üzrə məlumatların açıqlanması tələblərinin aydınlaşdırılması; BMHS 8-ə əsasən hesabat verilən bütün seqmentlər üzrə cəmi aktiv və passivlərin qiymətləndirilməsi ilə bağlı hesabatın hazırlanması tələbi (yalnız bu cür məbləğlər müntəzəm olaraq rəhbər işçiyə təqdim edildikdə); müəssisənin öz pay alətləri hesabına yerinə yetirilmiş bəzi öhdəliklərin uzunmüddətli öhdəliklər kimi təsnifləşdirilməsi üçün BMS 1-ə dəyişikliyin edilməsi; yalnız aktivlərin uçota alınmasına təsir göstərən xərclərin investisiya fəaliyyəti kimi təsnifləşdirilməsi üçün BMS 1-ə dəyişikliyin edilməsi; hətta lizinq müddətinin sonunda torpaq üzrə mülkiyyət hüququnu ötürmədən, bəzi uzunmüddətli torpaq lizinqlərinin BMS 17-yə uyğun olaraq maliyyə lizinqi kimi təsnifləşdirilməsi; müəssisənin prinsipal və ya agent qismində fəaliyyət göstərməsini müəyyən etmək üçün BMS 18-də əlavə təlimatın verilməsi; gəlir yaradan vahidin aktivlərin birləşməsindən əvvəl əməliyyat seqmentindən artıq olmayacağına BMS 36-da aydınlaşdırılması; müəssisələrin birləşməsi nəticəsində əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlərin ədalətli dəyərinin qiymətləndirilməsi ilə bağlı BMS 38-ə dəyişikliyin edilməsi; (i) müəssisələrin birləşməsi ilə nəticələnə bilən opsiyon müqavilələrinin BMS 39-a daxil edilməsi, (ii) nağd pul axınlarının hecləşdirilməsi alətləri üzrə gəlir və ya zərərin səhmdar kapitalından il üzrə mənfəət və zərəre köçürülməsi müddətinin aydınlaşdırılması və (iii) hətta opsiyon icra edilərkən borcverənə dəymiş zərər borcalan tərəfindən ödənildikdə, qabaqcadan ödəniş opsiyonunun əsas müqavilə ilə sıx əlaqəli olduğunu göstərmək üçün BMS 39-a dəyişikliyin edilməsi; ümumi nəzarət olunan əməliyyatlar zamanı əldə edilmiş müqavilələrdəki əlavə elementli derivativlər və birgə müəssisələrin yaradılmasının BMHŞK 9-a uyğun olmadığına aydınlaşdırılması; və hecinq alətlərinin özü hecləşdirilən xarici müəssisə tərəfindən saxlanıla bilməməsi haqqında məhdudiyyətin BMHŞK 16-dan çıxarılması. Qrup, bu dəyişikliklərin onun maliyyə hesabatlarına hər-hansı əhəmiyyətli təsirini gözləmir.

BMS 24, Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar Standartına Dəyişiklik (2009-cu ilin noyabr ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2011 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). BMS 24, 2009-cu ildə yenidən nəzərdən keçirilmiş və nəticədə: (a) əlaqəli tərəf anlayışı sadələşdirilmiş, onun mənası dəqiqləşdirilmiş və uyğunsuzluqlar aradan qaldırılmışdır və (b) dövlət müəssisələri məlumatların təqdim edilməsi ilə bağlı tələblərdən qismən azad edilmişdir.

BMHS 9, “Maliyyə Alətləri Hissə 1: Təsnifləşdirmə və Qiymətləndirmə” BMHS 9, 2009-cu ilin noyabr ayında dərc edilmişdir və 39 sayılı BMS-də maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi bölmələrini əvəz edir. Onun əsas fərqləri aşağıda göstərilir:

- Maliyyə aktivləri iki qiymətləndirmə kateqoriyasında təsnifləşdirilməlidir: ilkin qiymətləndirmədən sonra ədalətli dəyərle qiymətləndirilən aktivlər və ilkin qiymətləndirmədən sonra amortizasiya edilmiş dəyərle qiymətləndirilən aktivlər. Təsnifləşdirmə ilə bağlı qərar ilkin uçot zamanı qəbul edilməlidir. Təsnifləşdirmə, müəssisənin maliyyə alətlərinin idarə edilməsi üzrə biznes modeldən və alət üzrə nağd pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.
- Maliyyə aləti yalnız borc aləti olduqda ilkin qiymətləndirmədən sonra amortizasiya olunmuş dəyərle qiymətləndirilir. Eyni zamanda bu aktiv aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir: (i) müəssisənin biznes modelinin məqsədi aktivi saxlamaq yolu ilə onun yaratdığı nağd pul axınlarını əldə etməkdən ibarətdir və (ii) aktivin yaratdığı nağd pul axınları yalnız əsas məbləği və faiz ödənişlərini əks etdirir (yəni, maliyyə aləti yalnız ‘kreditin ən sadə xüsusiyyətlərinə’ malikdir). Bütün digər borc alətləri mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyərle qiymətləndirilməlidir.
- Bütün pay alətləri ilkin qiymətləndirmədən sonra ədalətli dəyərle qiymətləndirilməlidir. Satış üçün nəzərdə tutulan pay alətləri mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyərle qiymətləndirilməli və əks etdirilməlidir. Bütün digər pay qoyuluşları ilə bağlı ədalətli dəyərle yenidən qiymətləndirmə üzrə realizasiya edilməmiş və realizasiya edilmiş gəlir və zərərlərin mənfəət və zərər kimi deyil, digər məcmu gəlirlər kateqoriyasında uçota alınması üçün ilkin uçot zamanı yekun seçim edilə bilər. Ədalətli dəyərle yenidən qiymətləndirmə üzrə gəlir və xərclər mənfəət və zərəre aid edilmir. Bu seçim hər bir maliyyə aləti üçün fərdi qaydada tətbiq edilə bilər. Dividendlər, investisiya üzrə gəlirləri əks etdirdiyinə görə mənfəət və zərər hesabında göstərilməlidir.
- BMHS 9, 1 yanvar 2013-cü il tarixindən məcburi şəkildə tətbiq edilir, lakin həmin standartın bu tarixdən əvvəl tətbiqinə icazə verilir.

6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)

Hazırda Qrup bu standartın tətbiqi nəticələrini, onun maliyyə hesabatlarına təsirini və tətbiq olunma tarixini nəzərdən keçirir.

Yuxarıda başqa cür göstərilmədiyi hallarda, hazırkı yeni standartlar və şərtlər Qrupun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməyəcəkdir.

7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Nağd pul	8,861	4,133
ARMB-dəki qalıqlar (məcburi ehtiyat depozitlərindən başqa)	13,162	11,150
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər		
- Azərbaycan Respublikasında	425	4,680
- Digər ölkələrdə	60,566	6,288
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	83,014	26,251

31 dekabr 2009-cu il tarixinə qeyri-rezident banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər üzrə qalıqlara Ortaq Bankdakı 50,321 min AZN (2008: 5,347 min AZN) məbləğində qalıqlar daxildir. Həmin qalıqlar Qrupun ümumi aktivlərinin 32.9%-ni (2008: 5.1%) təşkil edir.

31 dekabr 2009-cu il tarixində tamamlanan il ərzində Ortaq Bankdakı müxbir hesablar üzrə orta illik faiz dərəcəsi müvafiq olaraq ABŞ dollarında olan qalıqlar üçün 1.0% və Avroda olan qalıqlar üçün illik 0.5% (2007: müvafiq olaraq illik 1.0% və 1.5%) təşkil etmişdir. Ortaq Bankdakı tələbli depozitlər üzrə orta illik faiz dərəcəsi müvafiq olaraq ABŞ dollarında olan depozitlər üçün 6.5% və Avroda olan depozitlər üçün 5.25% (2008: müvafiq olaraq illik 5.95% və 5.00%) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2009-cu il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>			
- ARMB-də	13,162	-	13,162
- İƏİT-yə üzv ölkələrin banklarında	-	60,541	60,541
- 15 ən böyük Azərbaycan banklarında	-	425	425
- İƏİT-yə üzv olmayan ölkələrin banklarında	-	25	25
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, nağd pul çıxılmaqla	13,162	60,991	74,153

7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri (davamı)

31 dekabr 2008-ci il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>			
- ARMB-də	11,150	-	11,150
- İƏİT-yə üzv ölkələrin banklarında	-	6,257	6,257
- 15 ən böyük Azərbaycan banklarında	-	4,680	4,680
- İƏİT-yə üzv olmayan ölkələrin banklarında	-	31	31
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, nağd pul çıxılmaqla	11,150	10,968	22,118

Yuxarıdakı pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili cədvəllərində rəhbərlik, daxili monitoring və qiymətləndirmə məqsədləri üçün istifadə etdiyi qaydaya uyğun olaraq bankları yüksək reytingdən aşağı reytingə görə sıralamışdır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin faiz dərəcələri üzrə təhlili 24 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 29 sayılı Qeyddə açıqlanır.

8 Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Digər banklarda yerləşdirilmiş qısamüddətli depozitlər	8,202	4,148
Çıxılsın: Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(82)	(40)
Cəmi digər banklardan alınacaq vəsaitlər	8,120	4,108
Cari	8,120	4,108

31 dekabr 2009-cu il tarixinə digər banklarda yerləşdirilmiş qısamüddətli depozitlər üzrə qalıqlara 2010-cu ilin yanvar, mart və aprel aylarında ödənilmək şərtlə üç rezident (2008: dörd) banka orta illik 7.5% (2008: illik 9.2%) effektiv faiz dərəcəsi ilə verilmiş 8,077 min AZN (2008: 4,148 min AZN) məbləğində kreditlər daxildir. Hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində digər banklarda yerləşdirilmiş 4,062 min AZN məbləğində qısamüddətli kreditlər geri qaytarılmışdır.

8 Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər (davamı)

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər təminatlıdır. 31 dekabr 2009 və 2008-ci il tarixlərinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>		
- 15 ən böyük Azərbaycan banklarında	4,136	2,088
- Digər Azərbaycan banklarında	4,066	931
- İƏİT-yə üzv ölkələrin banklarında	-	1,129
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	8,202	4,148
Çıxılsın: dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(82)	(40)
Cəmi digər banklardan alınacaq vəsaitlər	8,120	4,108

Yuxarıdakı digər banklardan alınacaq vəsaitlərin kredit keyfiyyətinə görə təhlili cədvəllərində rəhbərlik, daxili monitoring və qiymətləndirmə məqsədləri üçün istifadə etdiyi qaydaya uyğun olaraq bankları yüksək reytingdən aşağı reytingə görə sıralamışdır.

Depozitin dəyərsizləşməsinə müəyyən edərək Qrupun nəzərə aldığı əsas amil onun vaxtı keçmiş statusudur.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatının hərəkəti aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
1 yanvar tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	40	56
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın yaradılması/(qaytarılması)	42	(16)
31 dekabr tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	82	40

Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının təxmin edilən ədalətli dəyəri haqqında məlumat 27 sayılı Qeyddə açıqlanır. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 24 sayılı Qeyddə açıqlanır.

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Korporativ kreditlər	24,039	6,793
Sahibkarlara verilmiş kreditlər	2,171	666
Avtomobil kreditləri	1,185	45
İstehlak kreditləri	1,112	461
Mənzil təmiri üçün kreditlər	494	503
İpoteka kreditləri	452	1,159
Digər	5	215
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(1,019)	(275)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	28,439	9,567
Cari	15,890	2,769
Uzunmüddətli	12,549	6,798

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

2009-cu il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Avtomobil kreditləri	İstehlak kreditləri	Mənzil təmiri üçün kreditlər	İpoteka kreditləri	Digər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>								
1 yanvar 2009-cu il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	137	13	1	10	57	24	33	275
İl ərzində ehtiyatın (qaytarılması)/yaradılması	664	39	24	86	(21)	(15)	(33)	744
31 dekabr 2009-cu il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	801	52	25	96	36	9	-	1,019

2008-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Avtomobil kreditləri	İstehlak kreditləri	Mənzil təmiri üçün kreditlər	İpoteka kreditləri	Digər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>								
1 yanvar 2008-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	272	6	3	12	39	4	11	347
İl ərzində ehtiyatın (qaytarılması)/yaradılması	(135)	7	(2)	(2)	18	20	22	(72)
31 dekabr 2008-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	137	13	1	10	57	24	33	275

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə strukturu aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009		2008	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Ticarət və xidmət	13,453	45.7	4,075	41.4
İnşaat	8,680	29.5	90	0.9
Fiziki şəxslər	5,419	18.3	3,049	31
İstehsal	1,906	6.5	2,628	26.7
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	29,458	100.0	9,842	100.0

31 dekabr 2009-cu il tarixinə Qrupun kredit portfelində hər birinin ümumi kredit qalığı 400 min AZN-dən (2008: 200 min AZN) yuxarı olan on üç borcalanı (2008: on bir borcalan) olmuşdur. Həmin kreditlərin cəmi 19,557 min AZN (2008: 7,954 min AZN) və ya ümumi kredit portfelinin 67%-ni təşkil edir (2008: 84.95%).

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2009-cu il tarixinə girov təminatı haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Avtomobil kreditləri	İstehlak kreditləri	Mənzil təmiri üçün kreditlər	İpoteka kreditləri	Digər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>								
Təminatı olmayan kreditlər	5,343	17	-	817	292	-	-	6,469
Aşağıdakılarla təmin edilmiş kreditlər:	-	-	-	-	-	-	-	-
- nəqliyyat vasitələri	1,431	185	1,185	20	-	-	-	2,821
- yaşayış sahəsi	-	1,969	-	25	92	452	1	2,539
- pul depozitləri	-	-	-	32	-	-	-	32
- üçüncü tərəflərin zəmanətləri	-	-	-	218	110	-	4	332
- qeyri-yaşayış sahəsi və digər	17,265	-	-	-	-	-	-	17,265
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	24,039	2,171	1,185	1,112	494	452	5	29,458

31 dekabr 2008-ci il tarixinə girov təminatı haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Avtomobil kreditləri	İstehlak kreditləri	Mənzil təmiri üçün kreditlər	İpoteka kreditləri	Digər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>								
Təminatı olmayan kreditlər	860	-	26	405	407	-	137	1,835
Aşağıdakılarla təmin edilmiş kreditlər:								
- nəqliyyat vasitələri	1,468	-	16	28	-	-	1	1,513
- yaşayış sahəsi	-	666	3	15	83	1,136	74	1,977
- pul depozitləri	-	-	-	13	13	23	3	52
- üçüncü tərəflərin zəmanətləri	1,139	-	-	-	-	-	-	1,139
- qeyri-yaşayış sahəsi	3,326	-	-	-	-	-	-	3,326
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	6,793	666	45	461	503	1,159	215	9,842

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2009-cu il tarixinə kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Avtomobil kreditləri	İstehlak kreditləri	Mənzil təmiri üçün kreditlər	İpoteka kreditləri	Digər	Cəmi
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</i>								
- İki ildən çox kredit tarixçəsinə malik iri borcalanlar	1,730	-	-	-	-	-	-	1,730
- İri yeni borcalanlar	14,302	-	-	-	-	-	-	14,302
- Orta həcmli müəssisələrə verilmiş kreditlər	6,754	-	-	-	-	-	-	6,754
- Kiçik həcmli müəssisələrə verilmiş kreditlər	159	-	-	-	-	-	-	159
- Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	-	2,156	1,151	908	449	452	4	5,120
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	22,945	2,156	1,151	908	449	452	4	28,065
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş</i>								
- ödənişin 30 gündən 90 günədək gecikdirilməsi	786	-	34	146	22	-	1	989
- ödənişin 90 gündən 180 günədək gecikdirilməsi	5	15	-	15	3	-	-	38
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	791	15	34	161	25	-	1	1,027
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)</i>								
- ödənişin 180 gündən 360 günədək	303	-	-	43	20	-	-	366
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	303	-	-	43	20	-	-	366
Kreditlərin ümumi balans dəyəri	24,039	2,171	1,185	1,112	494	452	5	29,458
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(801)	(52)	(25)	(96)	(36)	(9)	-	(1,019)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	23,238	2,119	1,160	1,016	458	443	5	28,439

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Qrup BMS 39, *Maliyyə Alətləri: Tanınması və Qiymətləndirilməsi*, Standartında nəzərdə tutulan portfel üzrə ehtiyatın yaradılması metodologiyasını tətbiq etmiş və baş vermiş, lakin hesabat dövrünün sonunda heç bir fərdi kredit üzrə konkret olaraq müəyyən edilməmiş dəyərsizləşmə zərərləri üçün portfel üzrə ehtiyat yaratmışdır. Qrupun siyasəti kreditin dəyərsizləşməsinə dair konkret olaraq obyektiv dəlil müəyyən edilməyə qədər hər bir krediti “cari və dəyərsizləşməmiş” kateqoriyasına təsnifləşdirməkdir. Bu siyasət və portfelin dəyərsizləşməsi metodologiyasının tətbiqi ilə əlaqədar olaraq dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlərin ümumi məbləğindən artıq olmuşdur. 31 dekabr 2009-cu il tarixinə fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə ehtiyatın məbləği 311 min AZN (2008: 82 min AZN) və portfelin dəyərsizləşməsi metodologiyası nəticəsində müəyyən edilmiş ehtiyatın məbləği 708 min AZN (2008: 193 min AZN) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2008-ci il tarixinə kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Avtomobil kreditləri	İstehlak kreditləri	Mənzil təmiri üçün kreditlər	İpoteka kreditləri	Digər	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>								
- İki ildən çox kredit tarixçəsinə malik iri borcalanlar	1,309	-	-	-	-	-	-	1,309
- İri yeni borcalanlar	4,629	-	-	-	-	-	-	4,629
- Orta həcmli müəssisələrə verilmiş kreditlər	728	-	-	-	-	-	-	728
- Kiçik həcmli müəssisələrə verilmiş kreditlər	125	-	-	-	-	-	-	125
- Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	-	666	39	459	444	1,159	173	2,940
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	6,791	666	39	459	444	1,159	173	9,731
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş</i>								
- ödənişin 30 gündən 90 günədək gecikdirilməsi	-	-	6	-	2	-	8	16
- ödənişin 90 gündən 180 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	10	-	7	17
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	-	-	6	-	12	-	15	33
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)</i>								
- ödənişin 180 gündən 360 günədək gecikdirilməsi	2	-	-	2	47	-	27	78
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	2	-	-	2	47	-	27	78
Kreditlərin ümumi balans dəyəri	6,793	666	45	461	503	1,159	215	9,842
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(137)	(13)	(1)	(10)	(57)	(24)	(33)	(275)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	6,656	653	44	451	446	1,135	182	9,567

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Kreditin dəyərsizləşməsinə müəyyən edərək Qrupun nəzərə aldığı əsas amillər onun vaxtı keçmiş statusu və müvafiq girov təminatının (əgər varsa) dəyərini realizasiya etmək imkanındır. Bunun əsasında yuxarıdakı cədvəldə fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlərin ödəmə müddətləri üzrə təhlili göstərilir.

Qrup "vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş" və "fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş" kreditlər üzrə girovların ədalətli dəyəri ilə bağlı məlumat açıqlamır. Belə ki, Bank likvid girovlar istisna olmaqla, onların cari ədalətli dəyərinin dəqiq şəkildə qiymətləndirilə bilmədiyini hesab edir. Buna baxmayaraq, rəhbərlik, verilmiş hər bir "vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş" və "fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş" kreditin verildiyi ilkin tarixdə müvafiq girovun ədalətli dəyərindən çox olmadığını hesab edir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların hər bir kateqoriyasının təxmin edilən ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 27 sayılı Qeydə baxın. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların faiz dərəcəsi üzrə təhlili 24 sayılı Qeyddə göstərilir.

10 Satıla Bilən İnvestisiya Qiymətli Kağızları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
ARMB-nin notları	-	20,539
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin istiqraz vərəqələri	26,945	36,670
Korporativ istiqrazlar	1,233	-
Cəmi borc qiymətli kağızları	28,178	57,209
Sərbəst surətdə alınıb-satılmayan korporativ səhmlər	60	60
Cəmi satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	28,238	57,269
Cari	28,178	57,209
Uzunmüddətli	60	60

İstiqraz vərəqələri Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən Bakı Fond Birjası vasitəsilə buraxılmış və Qrup tərəfindən diskontla satın alınmış dövlət qısamüddətli istiqrazlarını əks etdirir. 31 dekabr 2009-cu il tarixinə Qrupun sahib olduğu istiqraz vərəqələri üzrə orta illik gəlirlilik 7.3% (2008: illik 9.7%) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2009-cu il tarixinə cari və dəyərsizləşməmiş borc qiymətli kağızlarının kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Maliyyə Nazirliyinin istiqraz vərəqələri	Korporativ istiqrazlar	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>			
- Azərbaycan Respublikasında	26,945	-	26,945
- Reytingiz resident kommersiya şirkəti	-	1,233	1,233
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş satıla bilən borc qiymətli kağızları	26,945	1,233	28,178

2 iyun 2009-cu il tarixində Fitch Ratings beynəlxalq reyting agentliyi Azərbaycan Respublikasına təyin etdiyi BB+/Stable reytingini təsdiqləmişdir.

10 Satıla Bilən İnvestisiya Qiymətli Kağızları (davamı)

31 dekabr 2008-ci il tarixinə cari və dəyərsizləşməmiş borc qiymətli kağızlarının kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	ARMB-nin notları	Maliyyə Nazirliyinin istiqraz vərəqələri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i> - Azərbaycan Respublikasında	20,539	36,670	57,209
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş satıla bilən borc qiymətli kağızları	20,539	36,670	57,209

Borc qiymətli kağızlarının dəyərsizləşməsinə müəyyən edərkən Qrupun nəzərə aldığı əsas amil onun vaxtı keçmiş statusudur. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2009-cu il tarixinə Qrupun fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş heç bir borc qiymətli kağızı olmamışdır (2008: sıfır).

Borc qiymətli kağızları təminatlıdır. Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2009	2008
1 yanvar tarixinə balans dəyəri		57,269	55,822
Hesablanmış faiz gəlirləri	20	2,683	3,449
Əldə edilmiş faiz gəlirləri		(2,359)	(3,416)
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının satılması		(179,448)	(309,108)
Alışlar		150,093	310,522
31 dekabr tarixinə balans dəyəri		28,238	57,269

31 dekabr 2009 və 31 dekabr 2008-ci il tarixlərinə satıla bilən əsas pay qiymətli kağızları aşağıda göstərilir:

Adı	Fəaliyyət növu	Qeydiyyat ölkəsi	İştirak payı	Ədalətli dəyər	
				2009	2008
Bakı Fond Birjası	Fond birjası	Azərbaycan Respublikası	5.56%	60	60
Cəmi				60	60

Hazırda Azərbaycan Respublikasında fond birjası praktiki baxımdan inkişaf mərhələsindədir və hazırkı hesabat tarixinə BFB-nin fəaliyyəti məhdud olaraq qalır. Rəhbərlik, Qrupun Bakı Fond Birjasındakı investisiya qoyuluşunun ədalətli dəyərini kifayət qədər dəqiq qiymətləndirmək iqtidarında deyil. Həmin investisiya qoyuluşu 60 min AZN məbləğində ilkin dəyərlə göstərilmişdir (2008: 60 min AZN). İnvestisiya qoyulan müəssisə öz fəaliyyəti haqqında son maliyyə məlumatlarını dərc etməmiş, onun səhmləri birjada alınıb-satılmır, həmçinin səhmlərinin son bazar qiyməti ilə bağlı ictimaiyyətə açıq mənbələrdə məlumat mövcud deyildir. Bu cür aktivlər üçün bazarın qeyri-likvid olmasına baxmayaraq, rəhbərlik qiymətli kağızların potensial alıcıları arasında digər rezident kommersiya banklarının və investisiya şirkətlərin olacağını hesab edir və qiymətli kağızların satış dəyərinin onların balans dəyərinə yaxın olacağı gözlənilir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının faiz dərəcəsi üzrə təhlili 24 sayılı Qeyddə göstərilir.

Yapı Kredi Bank Azərbaycan Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
31 dekabr 2009-cu il tarixinə Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

11 Əsas Vəsaitlər və Qeyri-Maddi Aktivlər

	Qeyd	Kompüter, rabitə və digər avadanlıqlar	Mebel, qurğular və sair	Nəqliyyat vasitələri	İcarəyə götürülmüş aktivlərin yaxşılaşdırılması	Cəmi əsas vəsaitlər	Proqram təminatı və lisenziyalar	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>								
1 yanvar 2008-ci il tarixinə dəyər		906	133	70	-	1,109	74	1,183
Yığılmış amortizasiya		(552)	(99)	(32)	-	(683)	(52)	(735)
1 yanvar 2008-ci il tarixinə balans dəyəri		354	34	38	-	426	22	448
Əlavələr		650	249	77	1,881	2,857	60	2,917
İlkin dəyərlə silinmələr		(136)	(48)	-	-	(184)	(5)	(189)
Silinmələr ilə bağlı yığılmış amortizasiya		136	48	-	-	184	5	189
Amortizasiya ayırmaları/Amortizasiya	23	(150)	(30)	(15)	(92)	(287)	(15)	(302)
31 dekabr 2008-ci il tarixinə balans dəyəri		854	253	100	1,789	2,996	67	3,063
31 dekabr 2008-ci il tarixinə dəyər		1,420	334	147	1,881	3,782	129	3,911
Yığılmış amortizasiya		(566)	(81)	(47)	(92)	(786)	(62)	(848)
31 dekabr 2008-ci il tarixinə balans dəyəri		854	253	100	1,789	2,996	67	3,063
Əlavələr		461	144	9	1,210	1,824	12	1,836
İlkin dəyərlə silinmələr		(239)	(24)	-	-	(263)	-	(263)
Silinmələr ilə bağlı yığılmış amortizasiya		239	24	-	-	263	-	263
Amortizasiya ayırmaları/Amortizasiya	23	(260)	(64)	(27)	(261)	(612)	(18)	(630)
31 dekabr 2009-cu il tarixinə balans dəyəri		1,055	333	82	2,738	4,208	61	4,269
31 dekabr 2009-cu il tarixinə dəyər		1,642	454	156	3,091	5,343	141	5,484
Yığılmış amortizasiya		(587)	(121)	(74)	(353)	(1,135)	(80)	(1,215)
31 dekabr 2009-cu il tarixinə balans dəyəri		1,055	333	82	2,738	4,208	61	4,269

12 Digər Maliyyə Aktivləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Kredit və debet kartları üzrə debitor borcları	16	24
Cəmi digər maliyyə aktivləri	16	24
Cari	16	24

31 dekabr 2009-cu il tarixinə digər maliyyə debitor borclarının kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Kredit və debet kartları üzrə debitor borcları	Cəmi
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</i> - Maliyyə institutları	16	16
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş digər maliyyə debitor borcları	16	16

31 dekabr 2008-ci il tarixinə digər maliyyə debitor borclarının kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Kredit və debet kartları üzrə debitor borcları	Cəmi
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</i> - Maliyyə institutları	24	24
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş digər maliyyə debitor borcları	24	24

Debitor borcların dəyərsizləşməsinə müəyyən edərək Qrupun nəzərə aldığı əsas amillər onun vaxtı keçmiş statusu və müvafiq girov təminatının (əgər varsa) dəyərini realizasiya etmək imkanındır.

Digər maliyyə aktivlərinin hər bir kateqoriyasının ədalətli dəyəri haqqında məlumat 27 saylı Qeyddə göstərilir.

13 Digər Aktivlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Qabaqcadan ödənilmiş xərclər	231	71
Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyindən alınacaq vəsaitlər	104	164
Quraşdırma və təmir işləri üçün qabaqcadan ödəmələr	25	53
Digər	62	32
Cəmi digər aktivlər	422	320
Cari	422	320

Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyindən alınacaq vəsaitlərə Ortaq Bankdakı depozitlər üzrə əldə edilmiş faiz gəlirlərindən ödəmə mənbəyində tutulan vergilər daxildir. Bu məbləğ Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında imzalanmış "İkiqat Vergiqoymanın Aradan Qaldırılması haqqında Sazişə" əsasən Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyindən alınacaq vəsaitləri əks etdirir. Bankın rəhbərliyi 31 dekabr 2009-cu il tarixində tamamlanan il üzrə cəmi 104 min AZN məbləğində alınacaq vəsaitlərin 2010-cu il ərzində qaytarılacağını gözləyir.

14 Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Digər bankların müxbir hesabları və overnayt depozitləri	38,531	4,953
Digər bankların qısamüddətli yerləşdirmələri	4,070	-
Rezident bankların bloklaşdırılmış hesabları	-	1,329
Cəmi digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	42,601	6,282
Cari	42,601	6,282

Qrup müxbir hesablardakı qalıqlar üzrə həmin qalıqların həcmindən asılı olaraq illik 1.35% - 5.00% (2008: illik 1.35% - 5.00%) faiz ödəyir.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 27 sayılı Qeydə baxın. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin faiz dərəcəsi üzrə təhlili 24 sayılı Qeyddə göstərilir.

15 Müştəri Hesabları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar	62	1,814
- Cari/hesablaşma hesabları	62	1,814
Digər hüquqi şəxslər	50,448	43,385
- Cari/hesablaşma hesabları	32,971	35,512
- Müddətli depozitlər	17,192	6,929
- Blokləşdirilmiş müştəri depozitləri	285	944
Fiziki şəxslər	16,077	13,437
- Cari/tələbli hesablar	15,220	10,793
- Müddətli depozitlər	801	2,579
- Blokləşdirilmiş müştəri depozitləri	56	65
Cəmi müştəri hesabları	66,587	58,636
Cari	66,506	58,616
Uzunmüddətli	81	20

31 dekabr 2009-cu il tarixinə fiziki şəxslərdən cəlb edilmiş müddətli depozitlər üzrə orta illik faiz dərəcəsi 2.8% (2008: illik 2.9%), hüquqi şəxslərdən cəlb edilmiş müddətli depozitlər üzrə orta illik faiz dərəcəsi isə 3.0% (2008: illik 3.9%) təşkil etmişdir. Bundan əlavə, Qrup 2009-cu il ərzində hüquqi şəxslərin cari hesablarında orta illik qalığı 50 min AZN və 57 min ABŞ dollarından (2008: 50 min AZN və 57 min ABŞ dolları) artıq olan vəsaitlər üzrə illik 1% (2008: illik 1%) faiz ödəmişdir.

31 dekabr 2009-cu il tarixinə Qrupun müştəri hesablarında vəsaitlərinin qalığı 1,000 min AZN-dən yuxarı olan on bir (2008: on dörd) müştərisi olmuşdur. 31 dekabr 2009-cu il tarixinə bu müştəri hesablarındakı vəsaitlərin ümumi qalığı 40,915 min AZN (2008: 27,276 min AZN) olmuşdur ki, bu da cəmi müştəri hesablarının 61%-ni (2008: 46%) və cəmi passivlərin 27%-ni (2008: 25%) təşkil edir.

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009		2008	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Ticarət və xidmət	41,848	62.8	29,153	49.7
Fiziki şəxslər	16,077	24.1	13,437	22.9
Nəqliyyat və rabitə	6,711	10.1	4,965	8.5
İnşaat	1,017	1.5	6,186	10.5
Sığorta	872	1.3	3,081	5.3
Dövlət müəssisələri	62	0.2	1,814	3.1
Cəmi müştəri hesabları	66,587	100.0	58,636	100.0

Müştəri hesablarının hər bir kateqoriyasının ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 27 sayılı Qeydə baxın. Müştəri hesablarının faiz dərəcəsi üzrə təhlili 24 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 29 sayılı Qeyddə açıqlanır.

16 Digər Maliyyə Passivləri

Digər maliyyə passivlərinə aşağıdakılar daxildir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Kreditör borcları	94	31
Debet və kredit kartları üzrə kreditör borcları	3	14
Digər	28	39
Cəmi digər maliyyə passivləri	125	84
Cari	125	84

Digər maliyyə passivlərinin hər bir kateqoriyasının ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 27 sayılı Qeydə baxın.

17 Digər Passivlər

Digər passivlərə aşağıdakılar daxildir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Təxirə salınmış gəlirlər	548	497
İşçilər üzrə hesablanmış xərclər	333	319
Xidmətlər üzrə kreditör borcları	71	97
Digər	4	7
Cəmi digər passivlər	956	920
Cari	956	423
Uzunmüddətli	-	497

31 dekabr 2009-cu il tarixinə 548 min AZN məbləğində təxirə salınmış gəlirlər 517 min AZN (2008: 497 min AZN) məbləğində vasitəçilik üçün haqq və komissiya gəlirlərinin qazanılmamış hissəsinə əks etdirir.

İşçilər üzrə hesablanmış xərclərə Qrupun maliyyə göstəricilərinə əsasən işçilərə verilmiş 217 min AZN (2008: 266 min AZN) məbləğində mükafatlar, eləcə də istifadə edilməmiş məzuniyyət günlərinə görə hesablanmış 116 min AZN (2008: 53 min AZN) məbləğində müavinətlər daxildir.

18 Ortaq Bankdan Alınmış Subordinasiyalı Borc Öhdəlikləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Ortaq Bankdan alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	161
Cəmi Ortaq Bankdan alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	161

19 Nizamnamə Kapitalı

	Adi səhmlərin sayı	Cəmi ödənilmiş və qeydiyyatdan keçmiş adi səhmlərin nominal dəyəri
<i>Səhmlərin sayı istisna olmaqla, min AZN ilə</i>		
1 yanvar 2008-ci il	70,000	6,349
Konvertasiya nəticəsində səhmlərin yeni nominal dəyəri	0.00002	1
Konvertasiyadan sonra ödənilmiş səhmlər	317,450,000	6,349
Emissiya edilmiş yeni səhmlər	407,350,000	8,147
31 dekabr 2008-ci il	724,800,000	14,496
Emissiya edilmiş yeni səhmlər	635,670,000	12,713
31 dekabr 2009-cu il	1,360,470,000	27,209

1 yanvar 2008-ci il tarixinə Bankın 6,349 min AZN məbləğində nizamnamə kapitalı hər birinin nominal dəyəri 100 ABŞ dolları olan 70,000 adi səhmdən ibarət olmuşdur. 6,349 min AZN məbləğində qalıq nizamnamə kapitalına qoyuluş tarixində ilkin mübadilə məzənnəsi ilə hesablanmış ABŞ dolları ilə kapital qoyuluşunun AZN ekvivalentini əks etdirir.

Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə və Bankın səhmdarlarının 29 avqust 2008-ci il tarixli qərarına əsasən hər birinin nominal dəyəri 100 ABŞ dolları olan 70,000 ədəd adi səhm səhmdar strukturuna dəyişiklik edilmədən hər birinin nominal dəyəri 0.02 AZN olan 317,450 min ədəd adi səhmə çevrilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi 19 sentyabr 2008-ci il tarixində bu emissiyanı qeydə almış və təsdiqləmişdir.

19 noyabr 2008-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi Bankın nizamnamə kapitalının 14,496 min AZN-ə qədər artırılması üçün hər birinin nominal dəyəri 0.02 AZN olan 407,350 min ədəd əlavə səhmin emissiyasını qeydə almışdır. Əlavə səhmlər 31 dekabr 2008-ci il tarixinə qədər tam olaraq ödənilmişdir.

31 dekabr 2008-ci il tarixinə Bank hər birinin nominal dəyəri 0.02 AZN olan 635,670 min AZN məbləğində əlavə adi səhmlərin emissiyasını Azərbaycan Respublikasının Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsində qeydiyyatdan keçirmə prosesində olmuşdur. Həmin adi səhmlərin emissiyası üçün Ortaq Bank tərəfindən 2008-ci ilin dekabr ayında həyata keçirilmiş 12,713 min AZN məbləğində ödəniş 31 dekabr 2008-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş səhmdar kapitalında dəyişikliklər haqqında hesabatda əlavə ödənilmiş kapital kimi qeydə alınmışdır. 30 yanvar 2009-cu il tarixində 635,670 min AZN məbləğində əlavə adi səhmlərin emissiyası Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən rəsmi olaraq başa çatdırılmış kimi qeydə alınmışdır və 12,713 min AZN məbləğində müvafiq əlavə ödənilmiş kapital nizamnamə kapitalına yatırılmışdır.

Adi səhmlərin hər birinin nominal dəyəri 0.02 AZN-dir (2008: hər bir səhmin nominal dəyəri 0.02 AZN). Bu səhmlər bərabər hüquqludur və hər biri bir səs hüququ verir.

20 Faiz Gəlirləri və Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	2,638	2,417
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	2,683	3,449
Müxbir hesabları	2,100	1,113
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	957	599
Dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri	187	36
Cəmi faiz gəlirləri	8,565	7,614
Faiz xərcləri		
Digər bankların müxbir hesabları	1,619	200
Müştəri hesabları	375	837
Ortaq Bankdan alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri	8	284
Cəmi faiz xərcləri	2,002	1,321
Xalis faiz gəlirləri	6,563	6,293

21 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Haqq və komissiya gəlirləri		
- Hesablaşma əməliyyatları	1,093	1,218
- Kassa əməliyyatları	1,049	1,088
- Xarici valyuta ilə əməliyyatlar	750	1,042
- Plastik kartlarla əməliyyatlar	190	188
- Açılmış zəmanətlər	174	234
- Verilmiş akkreditivlər	70	78
- Digər	266	104
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	3,592	3,952
Haqq və komissiya xərcləri		
- Hesablaşma əməliyyatları	205	183
- Qiymətli kağızlar üzrə əməliyyatlar	200	221
- Plastik kartlarla əməliyyatlar	190	161
- Kassa əməliyyatları	59	70
- Xarici valyuta ilə əməliyyatlar	7	28
- Digər	65	75
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	726	738
Xalis haqq və komissiya gəlirləri	2,866	3,214

22 İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2009	2008
İşçilərə sərf olunan xərclər		2,902	2,098
İcarə xərcləri		812	610
Əsas vəsaitlərin amortizasiyası	11	612	287
Mühafizə xidmətləri		340	169
Rəbətə xərcləri		243	193
Təmir və istismar xərcləri		136	143
Peşəkar xidmətlər		110	88
Reklam və marketing xidmətləri		73	41
Kommunal xidmətlər		37	20
Sığorta xərcləri		34	59
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər		25	25
Proqram təminatı və lisenziyaların amortizasiyası	11	18	15
Dəftərxana, çap və digər təchizat xərcləri		15	49
Digər xərclər		196	146
Cəmi inzibati və digər əməliyyat xərcləri		5,553	3,943

İşçilərə sərf olunan xərclərə yerli qanunvericiliyə müvafiq olaraq hesablanmış 264 min AZN (2008: 178 min AZN) məbləğində sosial sığorta ayırmaları daxildir. Bundan əlavə, Qrup işçilərinin əmək haqlarından 36 min AZN (2008: 25 min AZN) məbləğində tutulmalar edib, Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna köçürmüşdür.

23 Mənfəət Vergisi

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Cari vergi xərci	149	1,554
Təxirə salınmış vergi xərci	6	51
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	155	1,605

Qrupun əməliyyatları üçün Azərbaycan Respublikasının vergi və mühasibat uçotu qanunvericiliyinə uyğun olaraq 22% (2008: 22%) mənfəət vergisi hesablanmışdır.

Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin tutuşdurulması aşağıda göstərilir.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
BMHS-ə əsasən vergidən əvvəlki mənfəət	4,855	6,281
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vergi dərəcəsinə əsasən hesablanmış mənfəət vergisi xərci (2009: 22%; 2008: 22%)	1,068	1,382
Vergi məqsədləri üçün çıxılmayan xərclər və ya vergidən azad edilməyən gəlirlərin vergi təsiri:		
- Gəlirdən çıxılmayan xərclər	116	62
- 1 yanvar 2010-cu il tarixindən mənfəət vergisi dərəcəsidəki dəyişikliyin təsiri (20%)	(3)	-
- Üç illik vergi güzəştinin təsiri	(58)	161
Üç illik vergi güzəştinə görə hesablanmış cari vergi öhdəliyi	(968)	-
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	155	1,605

23 Mənfəət Vergisi (davamı)

2008-ci il ərzində "Bankların, sığorta və təkrarsığorta şirkətlərinin kapitallaşma səviyyəsinin artırılmasının stimullaşdırılması haqqında" yeni qanun tətbiq edilmişdir. Bu qanuna əsasən bankların, sığorta və təkrarsığorta şirkətlərinin mənfəətinin nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldilmiş hissəsi 1 yanvar 2009-cu il tarixindən etibarən 3 il müddətində mənfəət vergisindən azad olunmuşdur. Rəhbərlik, yeni qanunun müddəalarından yararlanmaq məqsədilə, 31 dekabr 2009-cu il tarixində tamamlanan ilin nəticələri üzrə cari vergi öhdəliyini hesablamışdır. Nizamnamə kapitalının artımına yönəldilmiş cari vergiyə cəlb edilən mənfəət 4,401 min AZN (2008: sıfır) təşkil etmişdir.

19 iyun 2009-cu il tarixində Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklərə əsasən, 1 yanvar 2010-cu il tarixindən etibarən Azərbaycan Respublikasında mənfəət vergisi dərəcəsi 22%-dən 20%-ə endirilmişdir.

BMHS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və passivlərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Bu müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi təsiri aşağıda göstərilir və 22% (2008: 22%) dərəcəsində qeydə alınır. 31 dekabr 2009-cu il tarixinə vergi təsiri yalnız vergi güzəştinin sona çatdığı 1 yanvar 2012-ci il tarixinə mövcud olan vergi bazasını azaldan/artıran müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır.

31 dekabr 2009-cu il tarixinə təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəliklərinin yaranmasına səbəb olan müvəqqəti fərqlər aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2008	Mənfəət və zərər haqqında hesabat xərc kimi yazılmışdır	31 dekabr 2009
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri			
Əsas vəsaitlər	(7)	(6)	(13)
Təxirə salınmış xalis vergi öhdəliyi	(7)	(6)	(13)

Qrupun cari strukturu və Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi baxımından Qrupun ayrı-ayrı müəssisələrinin vergi zərərləri və cari vergi aktivləri Qrupun digər müəssisələrinin cari vergi öhdəlikləri və vergiyə cəlb olunan mənfəəti ilə əvəzləşdirilə bilməz. Müvafiq olaraq, vergi zərəri yaranıqda belə ili mənfəətlə başa vurmuş qrup müəssisələri üzrə mənfəət vergisi hesablanı bilər. Bu səbəbdən təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri yalnız vergiyə cəlb olunan eyni müəssisəyə və vergi orqanına aid olduqda qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilir.

31 dekabr 2008-ci il tarixinə təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəliklərinin yaranmasına səbəb olan müvəqqəti fərqlər aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2007	Mənfəət və zərər haqqında hesabat gəlir/(xərc) kimi yazılmışdır	31 dekabr 2008
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
Vergi bazasını azaldan/(artıran) müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri			
Əsas vəsaitlər	11	(18)	(7)
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(19)	19	-
Hesablama metodu ilə qeydə alınmış xərclər	52	(52)	-
Təxirə salınmış xalis vergi aktiv/(öhdəliyi)	44	(51)	(7)

31 dekabr 2009-cu il tarixinə təxirə salınmış vergi qalıqları 1 yanvar 2012-ci il tarixindən sonra aradan qalxacaq müvəqqəti fərqlərin təxirə salınmış vergi təsirini əks etdirir.

24 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Qrup daxilində risklərin idarə edilməsi funksiyası maliyyə riskləri (kredit, bazar, coğrafi, valyuta, likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski. Qarşı tərəf borcunu müəyyən edilmiş ödəmə müddətində tam ödəyə bilmədikdə, Qrup kredit riskinə məruz qalır. Qrup məruz qaldığı kredit riskinə bir borcalan və ya borcalanlar qrupu, eləcə də coğrafi və ya fəaliyyət segmentləri üzrə limitlər müəyyən etməklə nəzarət edir. Bu cür limitlərə Qrup tərəfindən müntəzəm olaraq nəzarət olunur və il ərzində mütəmadi olaraq nəzərdən keçirilir.

Qrupun məruz qaldığı kredit riskinin maksimum səviyyəsi, adətən konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərində əks olunur. Kredit şəklində verilən zəmanət və öhdəliklər üçün maksimum kredit riski öhdəliyin məbləğinə bərabərdir. 26 sayılı Qeydə baxın. Kredit riski 7, 8, 9, 10 və 12 sayılı Qeydlərdə göstərilən girov təminatı və kreditin keyfiyyətini yaxşılaşdıran digər tədbirlər hesabına azaldılır.

Bir borcalan, o cümlədən bankların məruz qaldığı kredit riski əlavə olaraq balans və balansdankənar riskləri əhatə edən sub-limitlər vasitəsilə məhdudlaşdırılır. Qəbul edilə bilən risk səviyyəsi üzrə limitlərə faktiki olaraq hər gün nəzarət edilir.

Kredit riski mövcud və potensial borcalanların borc vəsaitləri üzrə faiz ödənişlərini və əsas məbləği geri qaytarmaq qabiliyyətini müntəzəm şəkildə təhlil etməklə, həmçinin lazım olduqda kredit limitlərini dəyişdirməklə idarə olunur. Kredit riski həmçinin hüquqi və fiziki şəxslərin təminat və zəmanətlərini almaqla idarə olunur.

Qrupun məruz qaldığı kredit riskinin maksimal səviyyəsi, adətən konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərində əks olunur. Kredit şəklində verilən zəmanət və öhdəliklər üçün maksimum kredit riski öhdəliyin məbləğinə bərabərdir.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir. Qrup şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitoring prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

Qrup kredit qalıqlarının ödəmə müddətləri üzrə təhlil aparır və nəticədə vaxtı keçmiş kreditlərə xüsusi nəzarət edir. Bununla əlaqədar olaraq, rəhbərlik 9 sayılı Qeyddə göstəriləyi kimi kreditlərin ödəmə müddətləri və kredit riski haqqında məlumatları təqdim edir.

Qrupda risklərin idarə edilməsi prosesinə Kredit Komitəsi tərəfindən Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının tələblərinə uyğun risk limitlərinə riayət edilməsi daxildir. Bundan əlavə, Yapı Kredi Bank Azərbaycanın İdarə Heyəti 4,500 min Avronun AZN ekvivalentindən yuxarı olan kredit limitlərini təhlil edərək təsdiqləyir.

Bu limitlərə Kredit Komitəsi və Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən nəzarət edilir. Kredit Departamenti potensial olaraq dəyərsizləşmiş kreditlər, problemlı kreditlər və bunlarla əlaqəli risklərə nəzarət edir. Risklərin azaldılması məqsədilə, kredit mütəxəssisi Kredit Komitəsi tərəfindən təhlil edilməzdən əvvəl kreditləri ətraflı şəkildə qiymətləndirir. Defolt halı müntəzəm monitoring aparılan zaman və ya iqtisadi böhranla əlaqədar kənar məlumatlara əsasən müəyyən edilir. Defolt halı baş verdiyi zaman əsas məqsəd defoltun qısamüddətli və ya daha ciddi problemlərə gətirib çıxara biləcək problem olduğunu müəyyən etməkdir.

Qərarların qəbul edilməsi prosesində Kredit Komitəsi ARMB-nin kredit portfeli və zəmanətlər ilə bağlı təlimatlarına riayət edir.

24 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bazar riski. Qrup bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqələr ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. İdarə Heyəti qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

Xarici valyuta riski. Qrup yerli/xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin onun maliyyə vəziyyətinə təsiri ilə əlaqədar xarici valyuta riskinə məruz qalır. Xarici valyuta riski valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin Bankın mənfəətinə və ya maliyyə alətləri üzrə portfelin dəyərində təsir göstərdiyi zaman yaranan riskdir.

Qrup aktiv və passivlərini valyutalar üzrə uyğunlaşdırmaq üçün bütün səylərindən istifadə edir. Qrupun məruz qaldığı xarici valyuta riski həmçinin ARMB-nin normativ tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir. Bu normativlərə əsasən Qrupun hər-hansı bir xarici valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyi Qrupun məcmu kapitalının 10%-dən, bütün xarici valyutalar üzrə isə 20%-dən artıq olmamalıdır.

Rəhbərlik xarici valyuta riski ilə bağlı hər bir valyuta üzrə və ümumilikdə risklərin səviyyəsi ilə əlaqədar günün sonuna, həmçinin bir gün ərzində limitlər müəyyən edir və bu limitlərə gündəlik nəzarət edir.

31 dekabr 2009-cu il tarixinə Qrupun məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

	2009			2008		
	Pul maliyyə aktivləri	Pul maliyyə passivləri	Xalis mövqe	Pul maliyyə aktivləri	Pul maliyyə passivləri	Xalis mövqe
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Azərbaycan Manatı	56,120	30,658	25,462	79,184	44,962	34,222
ABŞ dolları	77,844	64,893	12,951	17,365	15,240	2,125
Avro	13,972	13,681	291	4,290	4,719	(429)
Digər	121	81	40	105	242	(137)
Cəmi	148,057	109,313	38,744	100,944	65,163	35,781

Yuxarıdakı cədvələ yalnız pul aktivləri və passivləri daxildir. Qrup hesab edir ki, səhm alətləri üzrə investisiyalar və qeyri-maddi aktivlər əhəmiyyətli valyuta riskinin yaranmasına gətirib çıxarmır.

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərtlə, hesabat dövrünün sonunda Qrupun müəssisələrinin funksional valyutası üçün istifadə edilmiş valyuta məzənnələrindəki mümkün dəyişikliklər nəticəsində mənfəət və ya zərərə dəyişikliklər aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

	2009	2008
	Mənfəət və zərərə təsir	Mənfəət və zərərə təsir
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>		
ABŞ dollarının 5% möhkəmlənməsi	648	106
ABŞ dollarının 5% zəifləməsi	(648)	(106)
Avronun 10% möhkəmlənməsi	(29)	(43)
Avronun 10% zəifləməsi	29	43
Cəmi	-	-

Valyuta məzənnələrindəki bu cür dəyişikliklərin Qrupun mənfəət və ya zərərinə təsirdən başqa, kapitala hər hansı təsiri yoxdur. Yuxarıda qeyd edilən risklər, yalnız Qrupun müvafiq müəssisəsinin funksional valyutasından fərqli valyutalarda ifadə olunan pul qalıqları üçün hesablanmışdır.

24 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Faiz dərəcəsi riski. Qrup bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilən səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Bundan əlavə, Qrupun aylıq faiz marjaları lazım olduqda onun aktivlərinin faiz dərəcələrinə yenidən baxılması məqsədilə, davamlı olaraq nəzərdən keçirilir. Əməliyyat prosedurlarına görə faiz dərəcələrinin qəbul edilən minimum səviyyəsi 10% təşkil edir. APIK və Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti mütəmadi olaraq bu marjanın qorunmasına nəzarət edir. APIK həmçinin faiz dərəcələrindəki dəyişikliklər haqqında hesabatların və proqnozların təqdim edilməsi üçün məsuliyyət daşıyır. Hazırda Qrupun faiz dərəcələri üzrə uyğunlaşdırma siyasəti və faiz dərəcəsi marjalarının yüksək olmasına görə potensial faiz dərəcəsi riskinin əhəmiyyətli dərəcədə böyük olmadığı qənaətinə gəlmək olar.

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur. Bu cədvəldə Qrupun cəmi maliyyə aktiv və passivləri müqavilə üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi tarixlərinə və ya ödəmə tarixlərinə görə (bunlardan hansı daha tez olarsa) təsnifləşdirilir.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
31 dekabr 2009					
Cəmi maliyyə aktivləri	91,482	17,245	25,188	14,142	148,057
Cəmi maliyyə passivləri	102,037	2813	4,383	80	109,313
31 dekabr 2009-cu il tarixinə faiz dərəcələrinə həssaslıq üzrə xalis çatışmazlıq	(10,555)	14,432	20,805	14,062	38,744
31 dekabr 2008					
Cəmi maliyyə aktivləri	54,816	35,410	3,890	6,768	100,884
Cəmi maliyyə passivləri	58,567	3,583	1,664	1,349	65,163
31 dekabr 2008-ci il tarixinə faiz dərəcələrinə həssaslıq üzrə xalis çatışmazlıq	(3,751)	31,827	2,226	5,419	35,721

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərtlə, 31 dekabr 2009-cu il tarixinə faiz dərəcələri həmin tarixdə 0.5% aşağı/yuxarı olsaydı, il üzrə mənfəət əsasən dəyişkən faiz öhdəlikləri üzrə aşağı/yuxarı faiz xərcləri nəticəsində 326 min AZN (2008: 330 min AZN) çox/az olardı.

Qrup öz maliyyə alətləri üzrə faiz dərəcələrinə nəzarət edir. Qrupun baş rəhbərliyi tərəfindən təhlil edilmiş hesabatlara əsaslanan faiz dərəcələri aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>İllik %</i>	2009			2008		
	AZN	ABŞ dolları	Avro	AZN	ABŞ dolları	Avro
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	3.6	2.5	-	5.9	5.0
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	4.0	6.8	4.0	-	11.8	4.0
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	21.9	20.7	17.1	19.2	15.5	10.3
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	7.7	14.0	-	7.8	-	-
Passivlər						
Müştəri hesabları	1.8	3.1	2.2	4.8	3.7	1.9
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	-	7.0	-	4.9	3.3	-
Ortaq Bankdan alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	-	-	-	6.0	-

24 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Qrup, borcalana kreditləri vaxtından əvvəl qaytarmaq hüququ verən sabit və ya dəyişkən faiz dərəcəli kreditlərin, o cümlədən ipoteka kreditlərinin verilməsi nəticəsində kreditlərin vaxtından əvvəl ödənilməsi riskinə məruz qalır. Qrupun cari il üzrə mənfəət və kapitalı cari hesabat dövrünün sonunda vaxtından əvvəl ödəmə dərəcələrindəki dəyişikliklərdən əhəmiyyətli dərəcədə asılı deyil. Belə ki, bu cür kreditlər amortizasiya olunmuş maya dəyərində uçota alınır və vaxtından əvvəl ödəmə məbləği isə müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların amortizasiya olunmuş maya dəyərində bərabərdir və ya ona yaxındır (2008: əhəmiyyətli dərəcədə asılı olmamışdır).

Coğrafi risk. 31 dekabr 2009-cu il tarixinə Qrupun maliyyə aktiv və passivlərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	22,448	60,541	25	83,014
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	290	-	-	290
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	8,120	-	-	8,120
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	28,439	-	-	28,439
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	28,178	-	-	28,178
Digər maliyyə aktivləri	16	-	-	16
Cəmi maliyyə aktivləri	87,491	60,541	25	148,057
Qeyri-maliyyə aktivləri	4,751	-	-	4,751
Cəmi aktivlər	92,242	60,541	25	152,808
Maliyyə passivləri				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	42,601	-	-	42,601
Müştəri hesabları	66,587	-	-	66,587
Digər maliyyə passivləri	125	-	-	125
Cəmi maliyyə passivləri	109,313	-	-	109,313
Qeyri-maliyyə passivləri	969	-	-	969
Cəmi passivlər	110,282	-	-	110,282
Balansdakı maliyyə alətləri üzrə xalis mövqe	(18,040)	60,541	25	42,526
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər	18,954	-	-	18,954

Aktivlər, passivlər və kreditlərlə bağlı öhdəliklər adətən qarşı tərəfin fəaliyyət göstərdiyi ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir. Nağd pul və əsas vəsaitlər fiziki olaraq saxlanıldığı ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir.

24 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2008-ci il tarixinə Qrupun maliyyə aktiv və passivlərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	19,963	6,257	31	26,251
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	3,725	-	-	3,725
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	2,962	1,146	-	4,108
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9,567	-	-	9,567
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	57,209	-	-	57,209
Digər maliyyə aktivləri	24	-	-	24
Cəmi maliyyə aktivləri	93,450	7,403	31	100,884
Qeyri-maliyyə aktivləri	3,443	-	-	3,443
Cəmi aktivlər	96,893	7,403	31	104,327
Maliyyə passivləri				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	6,282	-	-	6,282
Müştəri hesabları	58,636	-	-	58,636
Digər maliyyə passivləri	84	-	-	84
Ortaq Bankdan alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	161	-	161
Cəmi maliyyə passivləri	65,002	161	-	65,163
Qeyri-maliyyə passivləri	1,319	19	-	1,338
Cəmi passivlər	66,321	180	-	66,501
Balansdakı maliyyə alətləri üzrə xalis mövqe	30,572	7,223	31	37,826
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər	5,418	6,033	-	11,451

24 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Likvidlik riski. Likvidlik riski Qrupun maliyyə öhdəliklərindən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsində Bankın çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Qrup hər gün overnayt depozitləri, müştəri hesabları üzrə hesablaşmaların aparılması, depozitlərin ödənilməsi, kreditlərin verilməsi və zəmanətlər üzrə ödənişlər üçün mövcud olan pul vəsaitlərindən istifadə etmək riskinə məruz qalır. Bank yuxarıda qeyd edilən bütün tələblər üzrə öhdəliklərin eyni zamanda yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər nağd vəsait saxlamır, belə ki, təcrübəyə əsasən həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün pul vəsaitlərinin lazımı səviyyəsini kifayət qədər dəqiqliklə proqnozlaşdırmaq olar. Likvidlik riski Bankın Aktiv və Passivlərin İdarə Edilməsi Komitəsi tərəfindən idarə olunur.

Qrup əsasən digər banklara ödəniləcək vəsaitlərdən, hüquqi/fiziki şəxslərdən cəlb edilmiş depozitlərdən və borc qiymətli kağızlarından ibarət olan davamlı maliyyələşdirmə bazasının saxlanması və həmçinin likvidlik üzrə gözlənilməyən tələblərin tez bir zamanda və asanlıqla yerinə yetirilməsi imkanına malik olmaq üçün likvid aktivlərin diversifikasiya edilmiş portfellerinə sərmayə qoymağa çalışır.

Qrupda likvidliyin idarə edilməsi aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir: öhdəliklərin ödəmə müddətində yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan likvid aktivlər üzrə təhlilin aparılması; müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrindən istifadənin təmin edilməsi; maliyyələşdirmə ilə bağlı problemlərin yaranacağı təqdirdə planların mövcud olması və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan likvidlik əmsallarına riayət edilməsinə nəzarətin aparılması. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının tələblərinə uyğun olaraq, Bank ayda minimum otuz faiz ani likvidlik əmsalı hesablayır. 31 dekabr 2009-cu il tarixinə faktiki əmsal 132.7% (2008: 156.4%) olmuşdur.

Xəzinədarlıq Departamenti maliyyə aktivləri və passivləri üzrə likvidlik profilinə dair məlumat əldə edir. Bundan sonra, Xəzinədarlıq Departamenti Qrupda kifayət qədər likvidliyin təmin edilməsi məqsədilə, əsasən ticarət üçün qısamüddətli qiymətli kağızlardan, banklardakı depozitlərdən və digər banklararası kreditlərdən ibarət olan qısamüddətli likvid aktivlər üzrə portfelin adekvatlığını təmin edir.

Xəzinədarlıq Departamenti likvidlik mövqeyinə hər gün nəzarət edir və mütəmadi olaraq standart və daha əlverişsiz bazar şərtlərini əhatə edən müxtəlif ssenarilər əsasında likvidlik üzrə həssaslıq testləri aparır.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2009-cu il tarixinə aktiv və passivlər müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Bu aktivlərin hər hansı birinin dəyərsizləşməsini təsdiqləyən məlumatlar olarsa və həmin aktivlər üzrə hesablaşmalar müvafiq müqavilədə nəzərdə tutulan tarixdən sonra aparılırsa, bu cür hallarda təsnifləşdirmə üçün gözlənilən hesablaşma tarixindən istifadə edilir. Bəzi aktiv və passivlər daha uzunmüddətli ola bilər, məsələn, qısamüddətli kreditlərin müddətinin tez-tez uzadılması nəticəsində onlar daha uzunmüddətli xarakter ala bilər.

Qrupun müştəriləri tərəfindən geri götürülməmiş müddətli depozitlər kimi vaxtı keçmiş passivlər "tələb edilənədək və bir aydan az" kateqoriyasına daxil edilmişdir. Vaxtı keçmiş aktivlər isə onların gözlənilən ödəmə müddəti üzrə təsnifləşdirilmişdir. Satıla bilən pay qiymətli kağızları kimi müqavilə üzrə ödəmə müddəti olmayan müəyyən aktivlərin ödəmə müddəti onların realizasiya olunacağı tarix hesab edilir.

24 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2009-cu il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin diskont edilməmiş ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	5 ildən çox	Cəmi
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	83,014	-	-	2,517	-	85,531
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	1,733	2,514	4,199	-	-	8,446
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	6,190	20,304	9,482	95	36,071
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	5,255	4,081	18,473	1,229	60	29,098
Digər maliyyə aktivləri	16	-	-	-	-	16
Cəmi	90,018	12,785	42,976	13,228	155	159,162
Passivlər						
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	38,524	-	4,158	-	-	42,682
Fiziki şəxslərin müştəri hesabları	15,280	487	150	173	-	16,090
Digər müştəri hesabları	48,075	6,303	83	-	-	54,461
Digər maliyyə passivləri	122	3	-	-	-	125
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	-	-	10,934	-	-	10,934
Maliyyə zəmanətləri	9	-	4,705	1,725	-	6,439
Kreditlərlə bağlı digər öhdəliklər	-	-	1,581	-	-	1,581
Maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi potensial gələcək ödənişlər	102,010	6,793	21,611	1,898	-	132,312
Maliyyə alətləri üzrə likvidlik çatışmazlığı	(11,992)	5,992	21,365	11,330	155	26,850

24 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2008-ci il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin diskont edilməmiş ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	5 ildən çox	Cəmi
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	26,251	-	-	2,100	-	28,351
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	2,072	2,060	102	-	-	4,234
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,351	2,220	1,361	4,013	681	9,626
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	21,903	32,931	3,440	-	60	58,334
Digər maliyyə aktivləri	24	-	-	-	-	24
Cəmi	51,601	37,211	4,903	6,113	741	100,569
Passivlər						
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	4,974	-	-	1,329	-	6,303
Fiziki şəxslərin müştəri hesabları	10,971	1,503	1,003	21	-	13,498
Digər müştəri hesabları	42,577	1,250	1,418	-	-	45,245
Digər maliyyə passivləri	-	-	171	-	-	171
Ortaq Bankdan alınmış subordinasialı borc öhdəlikləri	84	-	-	-	-	84
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	-	-	2,139	-	-	2,139
Maliyyə zəmanətləri	1,000	150	4,057	2,419	-	7,626
Kreditlərlə bağlı digər öhdəliklər	259	424	3,142	-	-	3,825
Maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi potensial gələcək ödənişlər	59,865	3,327	11,930	3,769	-	78,891
Maliyyə alətləri üzrə likvidlik çatışmazlığı	(8,264)	33,884	(7,027)	2,344	741	21,678

24 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Yuxarıdakı cədvəldə müştəri hesabları müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə göstərilmişdir. Lakin, Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq fiziki şəxslər öz depozitləri üzrə hesablanmış faizləri itirmək şərtlə, həmin depozitləri ödəmə müddətindən əvvəl geri götürə bilərlər.

Qrup, likvidliyin idarə edilməsi üçün yuxarıda göstərilən diskontlaşdırmanı nəzərə almadan öhdəliklərin ödəmə müddətləri üzrə yuxarıda göstərilən təhlilindən istifadə etmir. Bunun əvəzində, Qrup aşağıda göstəriləyi kimi gözlənilən ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-3 ay ərzində	3-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	5 ildən çox	Cəmi
31 dekabr 2009						
Maliyyə aktivləri	91,481	8,576	33,857	14,069	74	148,057
Maliyyə passivləri	102,037	2,741	4,455	80	-	109,313
Gözlənilən ödəmə müddətlərinə əsasən xalis likvidlik çatışmazlığı	(10,556)	5,835	29,402	13,989	74	38,744
31 dekabr 2008						
Maliyyə aktivləri	54,747	22,642	16,671	6,164	660	100,884
Maliyyə passivləri	58,568	3,497	1,749	1,349	-	65,163
Gözlənilən ödəmə müddətlərinə əsasən xalis likvidlik çatışmazlığı	(3,821)	19,145	14,922	4,815	660	35,721

Qrupun Rəhbərliyinin fikrincə aktiv və passivlərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu Qrupun idarə olunması üçün əsas amillərdir. Ümumiyyətlə, banklarda bu göstəricilərə tam uyğunluq təmin edilmir. Belə ki, əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətə aparılır və fərqli xarakterli daşıyır. Bu göstəricilər üzrə uyğunsuzluq potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər. Aktiv və passivlərin ödəmə müddətləri, eləcə də ödəmə müddətləri tamamlandıqdan sonra faiz hesablanan passivlərin münasib dəyərlə əvəz edilməsi imkanı, Qrupun likvidliyinin və faiz dərəcələri və mübadilə məzənnələrinin dəyişəcəyi halda onun risklərinin qiymətləndirilməsi üçün əsas amillər hesab olunur.

Rəhbərliyin fikrincə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən maliyyə təşkilatları üçün mövcud olan əlverişli makroiqtisadi şərait, pul vəsaitləri üzrə müsbət daxilolmalar, əməliyyatların gəlirliliyi və tələb olunduqda mövcud olan maliyyə resurslarından istifadə nəticəsində likvidlik üzrə uyğunsuzluqdan yaranan risklər əhəmiyyətli dərəcədə azalır.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin "tələb edilənədək" statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Qrupun keçmiş təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Qrupun fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır. Yuxarıdakı cədvəldə müştəri hesabları müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə göstərilmişdir.

Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə likvidlik tələbləri müvafiq öhdəliklərin məbləğindən çox aşağıdır. Belə ki, Qrup adətən müqavilələrə əsasən vəsaitlərin üçüncü şəxslər tərəfindən tələb edilməsini proqnozlaşdırmır. Kreditlərin verilməsi üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan öhdəliklərin ümumi məbləği gələcəkdə ödənilməsi tələb olunan nağd vəsaitləri mütləq şəkildə əks etdirmir. Belə ki, bu cür öhdəliklərin əksər hissəsi onların ödəmə müddətlərinin başa çatmasından əvvəl ləğv oluna bilər.

25 Kapitalın İdarə Edilməsi

Bankın kapitalının idarə olunmasında məqsəd (i) Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("ARMB") kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələblərə riayət edilməsini, (ii) Bankın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin və (iii) Bazel sazişinə uyğun olaraq kapitalın adekvatlığı əmsalının 8% həcmində saxlanması üçün kifayət qədər kapital bazasının saxlanılmasını təmin etməkdir. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müəyyən etdiyi kapital adekvatlığı əmsallarına riayət edilməsinə Bankın İdarə Heyətinin Sədri tərəfindən baxılmış və təsdiqlənmiş müvafiq hesablamalardan ibarət aylıq hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə olunmasının digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

ARMB-nin tələblərinə görə hər bir bank və ya bank qrupu: (a) məcmu kapitalın minimal səviyyəsini 10,000 min AZN (2008: 10,000 min AZN) həcmində saxlamalı; (b) məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("məcmu kapitalın adekvatlığı əmsalı") minimum 12% (2008: 12%) və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı") minimum 6% (2008: 6%) və ya yuxarı saxlanılmasını təmin etməlidir.

Rəhbərlik hesab edir ki, Bank 2009 və 2008-ci illər ərzində yerli qanunvericiliyə uyğun hesablanmış kapitalın adekvatlığı əmsalına riayət etmişdir. 26 sayılı Qeydə baxın.

Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına əsasən Kapitalın Qiymətləndirilməsi və Kapital Standartları haqqında Beynəlxalq Konvergensiya (aprel 1998-ci il tarixində yenidən işlənmişdir) və "Bazel I" adlanan bazar risklərini əks etdirən Kapital haqqında Bazel Sazişinə Əlavədə (noyabr 2005-ci ildə yenidən işlənmişdir) müəyyən edilən Bazel sazişinin tələbləri əsasında hesablanmış Qrupun kapital strukturu aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
1-ci dərəcəli kapital		
Nizamnamə kapitalı	27,209	14,496
Əlavə ödənilmiş kapital	-	12,713
Kapital qoyuluşu	515	515
Bölüşdürülməmiş mənfəət	14,802	10,102
Cəmi 1-ci dərəcəli kapital	42,526	37,826
 Cəmi məcmu kapital	 42,526	 37,826
 Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər üçün xüsusi ehtiyatın əvəzləşdirilməsi:		
Balans üzrə	40,309	22,556
Balansdankənar	10,698	8,469
Cəmi risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər:	51,007	31,025
 Bazel əmsalı	 83.4%	 121.9%

Qrup və Bank 2009 və 2008-ci illər ərzində kapitalın məbləği ilə bağlı bütün kənar qurumların tələblərinə riayət etmişdir.

26 Şerti Öhdəliklər

Məhkəmə prosedurları. Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedində Qrupa qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, Qrupun Rəhbərliyi öz təxminlərinə, daxili və xarici peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Qrupun əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər. Azərbaycan Respublikasında cərəyan edən son hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyi şərh edərkən və vergilərin məbləğini müəyyən edərkən daha sərt mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə etiraz edilməyən əməliyyat və fəaliyyətlərə yenidən baxıla bilər. Bunun nəticəsində, Banka qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər. Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilində çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

4 sayılı Qeyddə göstərildiyi kimi, 14 noyabr 2008-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasında "Bankların, sığorta və təkrarsığorta şirkətlərinin kapitallaşma səviyyəsinin artırılmasının stimullaşdırılması haqqında" yeni qanun tətbiq olunmuşdur. Bu qanuna əsasən bankların, sığorta və təkrarsığorta şirkətlərinin mənfəətinin nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldilmiş hissəsi 1 yanvar 2009-cu il tarixindən etibarən 3 il müddətində mənfəət vergisindən azad olunmuşdur. Bankın rəhbərliyinin fikrincə müvafiq qanunun tələblərinə dair şərh düzgündür və Bank bu qanunun müddəalarından yararlanıla biləcəkdir. Bankın rəhbərliyinin müvafiq qanunun tələblərinə dair şərh düzgün olmadığı təqdirdə, Bankın 31 dekabr 2009-cu il tarixində tamamlanan il üzrə əməliyyat nəticələri ilə əlaqədar 968 min AZN məbləğində cari vergi öhdəliyi hesablanıla bilər.

Rəhbərlik hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərh düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrüklə bağlı Qrupun mövqeləri qorunacaqdır. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2009-cu il tarixinə hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır (2008: ehtiyat yaradılmamışdır).

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2009-cu il tarixinə Qrupun müqavilə üzrə kapital məsrəfləri ilə bağlı əhəmiyyətli öhdəlikləri olmamışdır (2008: kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər olmamışdır).

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. Qrup lizinq alan kimi çıxış etdikdə, ləğv oluna bilməyən əməliyyat lizinqi üzrə gələcək lizinq ödənişlərin minimal hissəsi aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
1 ildən az	149	127
Cəmi əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər	149	127

Normativ və digər tələblərə uyğun hesablamalar. Rəhbərlik yerli qanunvericiliyin tələblərini şərh edərkən və ARMB-nin tələblərinə riayət edilib-edilməməsinə müəyyən edərək mülahizələr irəli sürmüşdür. Əgər rəhbərliyin yanaşmasının düzgün olmadığı sübut olunarsa, ARMB tərəfindən Qrupa qarşı cərimələr və ya digər sanksiyalar tətbiq edilə bilər.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi lazım olduqda müştərilərə maliyyə vəsaitlərinin təqdim edilməsini təmin etməkdir. Müştərinin üçüncü tərəflər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi halda, Qrupun ödənişlər aparması ilə bağlı mütləq öhdəlikləri əks etdirən zəmanətlər və zəmanət akkreditivləri kreditlərlə eyni kredit risk daşıyır. Müəyyən şərtlər çərçivəsində müştərilər adından nəzərdə tutulan məbləğlərdə ödənişlərin həyata keçirilməsi üzrə Qrupun yazılı öhdəliklərini əks etdirən sənədli və kommersiya akkreditivlərinə müvafiq mal təchizatı və ya nağd pul depozitləri formasında təminat alınır. Həmin sənədli və kommersiya akkreditivləri birbaşa kreditləşdirmə ilə müqayisədə az risk daşıyır.

26 Şərti Öhdəliklər (davamı)

Kreditlərin təqdim edilməsi üzrə öhdəliklərə kreditlər, zəmanətlər və ya akkreditivlər formasında kreditlərin verilməsi üçün rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənməmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə əlaqədar, Qrup istifadə edilməmiş məbləğlərin istifadə edilməli olduğu halda, potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər məbləğdə zərərin yaranması riskinə məruz qalır. Lakin, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əməl etməsindən asılı olduğuna görə, ehtimal edilən zərərlərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğindən azdır. Adətən uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli öhdəliklər ilə müqayisədə daha yüksək kredit riskinə malik olduğu üçün, Qrup kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ödəmə müddətinə qədər qalan müddətə nəzarət edir. Kreditlərlə bağlı öhdəliklər aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
İdxal akkreditivləri	10,934	2,139
Zəmanətlər	6,439	7,626
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	1,581	1,686
Cəmi kreditlərlə bağlı öhdəliklər	18,954	11,451

31 dekabr 2009-cu il tarixinə 166 min AZN məbləğində idxal akkreditivləri və 176 min AZN məbləğində zəmanətlər üçün (2008: 861 min AZN məbləğində idxal akkreditivləri və 27 min AZN məbləğində zəmanətlər) 341 min AZN (2008: 888 min AZN) məbləğində bloklaşdırılmış müştəri hesabları şəklində təminat alınmışdır.

Zəmanətlər müxtəlif sahələrdə, o cümlədən ticarət və xidmət, konsalting, turizm və digər sahələrdə fəaliyyət göstərən ayrı-ayrı şirkətlər üçün açılmışdır.

31 dekabr 2009 və 31 dekabr 2008-ci il tarixlərinə zəmanətlərin çoxu malların təmin edilməsi və xidmətlərin göstərilməsinə görə qarşı tərəfə ödəniş edə bilmək qabiliyyətini təmin etmək məqsədilə müştərilərə verilmiş ödəniş zəmanətlərindən və müxtəlif qurumların elan etdiyi tenderlərdə iştirak etmək istəyən müştərilərə zəmanət kimi verilmiş tender zəmanətlərindən ibarətdir.

31 dekabr 2009-cu il tarixinə kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ədalətli dəyəri 152 min AZN (2008: 98 min AZN) təşkil etmişdir.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər aşağıdakı valyutalarda ifadə olunmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
Azərbaycan manatı	3,025	2,955
ABŞ dolları	12,244	4,213
Avro	3,685	4,065
Digər	-	218
Cəmi	18,954	11,451

27 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri

(a) Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009		2008	
	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
<i>Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri</i>				
- Nağd pul	8,861	8,861	4,133	4,133
- ARMB-dəki qalıqlar	13,162	13,162	11,150	11,150
- Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	60,991	60,991	10,968	10,968
ARMB-dəki məcburi qalıqlar	290	290	3,725	3,725
<i>Digər banklardan alınacaq vəsaitlər</i>				
- Digər banklarda yerləşdirilmiş qısamüddətli depozitlər	8,120	8,120	4,108	4,108
<i>Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar</i>				
- Korporativ kreditlər	23,238	23,238	6,656	6,656
- Sahibkarlara verilmiş kreditlər	2,119	2,119	653	653
- Avtomobil kreditləri	1,160	1,160	44	44
- İstehlak kreditləri	1,016	1,016	451	451
- Mənzil təmiri üçün kreditlər	458	458	446	446
- İpoteka kreditləri	443	443	1,135	1,135
- Digər	5	5	182	182
<i>Digər maliyyə aktivləri</i>				
Kredit və debet kartları üzrə debitor borcları	16	16	24	24
CƏMİ AMORTİZASIYA OLUNMUŞ MAYA DƏYƏRİNDƏ QEYDƏ ALINAN MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	119,879	119,879	43,675	43,675
MALİYYƏ PASSİVLƏRİ				
<i>Digər banklara öəniləcək vəsaitlər</i>				
- Digər bankların müxbir hesabları və overnayt depozitləri	38,531	38,531	4,953	4,953
- Digər bankların qısamüddətli yerləşdirmələri	4,070	4,070	-	-
- Rezydent bankların bloklaşdırılmış hesabları	-	-	1,329	1,329
<i>Müştəri hesabları</i>				
- Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatların cari/hesablaşma hesabları	62	62	1,814	1,814
- Digər hüquqi şəxslərin cari/hesablaşma hesabları	32,971	32,971	35,512	35,512
- Digər hüquqi şəxslərin müddətli depozitləri	17,192	17,192	6,929	6,929
- Fiziki şəxslərin cari/tələbli hesabları	15,220	15,220	10,793	10,793
- Fiziki şəxslərin müddətli depozitləri	801	801	2,579	2,579
- Bloklaşdırılmış müştəri depozitləri	341	341	1,009	1,009
<i>Digər maliyyə passivləri</i>				
Kreditör borcları	94	94	31	31
Debet və kredit kartları üzrə kreditör borcları	3	3	14	14
Digər	28	28	39	39
<i>Subordinasiyalı borc öhdəlikləri</i>				
- Ortaq Bankdan alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	-	161	161
CƏMİ AMORTİZASIYA OLUNMUŞ MAYA DƏYƏRİNDƏ QEYDƏ ALINAN MALİYYƏ PASSİVLƏRİ	109,313	109,313	65,163	65,163

27 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri (davamı)

(b) Ədalətli dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə iyerarxiyası üzrə təhlili.

Ədalətli dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətləri üzrə ədalətli dəyərin kateqoriyalar üzrə təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyəsi aşağıda göstərilir:

2009				2008		
Fəal bazar qiyməti (Səviyyə 1)	Müşahidə edilə bilən bazarlardakı məlumatlardan istifadə edən qiymətləndirmə üsulu (Səviyyə 2)	Müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli həcmdə məlumatlardan istifadə edən qiymətləndirmə üsulu (Səviyyə 3)		Fəal bazar qiyməti (Səviyyə 1)	Müşahidə edilə bilən bazarlardakı məlumatlardan istifadə edən qiymətləndirmə üsulu (Səviyyə 2)	Müşahidə edilə bilməyən əhəmiyyətli həcmdə məlumatlardan istifadə edən qiymətləndirmə üsulu (Səviyyə 3)
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ						
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları						
- ARMB-nin notları	-	-	-	20,539	-	-
- Maliyyə Nazirliyinin istiqraz vərəqələri	26,945	-	-	36,670	-	-
- Korporativ istiqrazlar	-	1,233	-	-	-	-
CƏMI ƏDALƏTLİ DƏYƏRDƏ QEYDƏ ALINAN MALİYYƏ AKTİVLƏRİ						
26,945	1,233	-	57,209	-	-	-

Maliyyə alətlərini ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə iyerarxiyası üzrə kateqoriyalara bölmək üçün rəhbərlik peşəkar mülahizələr irəli sürür. Ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli dərəcədə düzəlişlər tələb edən müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edilərsə, bu qiymətləndirmə Səviyyə 3-ə aid edilir. İstifadə edilən məlumatların əhəmiyyətliyi ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə üzrə bütövlükdə dəyərləndirilir.

BMHS 7, ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə ilə bağlı ilkin məlumatların müşahidə edilib-edilə bilməməsindən asılı olaraq qiymətləndirmə iyerarxiyasını əks etdirir. Müşahidə edilə bilən ilkin məlumatlara müstəqil mənbələrdən əldə edilmiş bazar məlumatları; müşahidə edilə bilməyən ilkin məlumatlara isə Qrupun bazaar üzrə fərziyyələri daxildir. Bu iki növ məlumat aşağıdakı ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə iyerarxiyasını yaratmışdır:

- Səviyyə 1 – ədalətli dəyəri qiymətləndirərkən oxşar aktiv və öhdəliklər üçün fəal bazar qiymətləri (təshih edilməmiş) istifadə edilir. Bu səviyyəyə listingə çıxarılmış pay alətləri və borc qiymətli kağızlar daxildir.
- Səviyyə 2 – ədalətli dəyəri qiymətləndirərkən Səviyyə 1-də göstərilən bazar qiymətləri istisna olmaqla, aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (məs, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (məs, qiymətlərdən yaranan) müşahidə edilə bilən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir. Bu səviyyəyə birjadankənar derivativ müqavilələrinin böyük hissəsi daxildir. LIBOR gəlir əyrisi və ya qarşı tərəf riski kimi ilkin parametrlər mənbələrinə Bloomberg və Reuters agentliklərini aid etmək olar.
- Səviyyə 3 – ədalətli dəyəri qiymətləndirərkən müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan ilkin məlumatlardan istifadə edilir (müşahidə edilməyən ilkin məlumatlar). Bu iyerarxiya, mövcud olduqda müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarının istifadəsini nəzərdə tutur. Qrup, mümkün olduqda öz qiymətləndirmələrində müvafiq və müşahidə edilə bilən bazar qiymətlərini nəzərə alır.

27 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri (davamı)

(c) Ədalətli dəyəri müəyyən edərkən istifadə edilən üsullar və ehtimallar.

Ədalətli dəyər məcburi satış və ya ləğvetmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və ən yaxşı olaraq fəal bazar qiyməti ilə təsdiqlənir. Bazar qiymətləri mövcud olmadıqda, Qrup qiymətləndirmə üsullarından istifadə etmişdir. Fəal bazar qiyməti olmayan dəyişkən faizli maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri təxminən onların balans dəyərinə bərabərdir. Fəal bazar qiyməti olmayan sabit faizli maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri analoji kredit riskinə və ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün mövcud faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti metoduna əsaslanır.

İstifadə edilmiş diskont dərəcələri maliyyə alətinin valyutasından, ödəmə müddətindən və qarşı tərəfin kredit riskindən asılıdır. Bu dərəcələrin təhlili aşağıda göstərilir:

	2009	2008
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər		
Digər banklarda yerləşdirilmiş qısamüddətli depozitlər	illik 2% - 9%	illik 4% - 14%
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		
- Korporativ kreditlər	illik 6% - 24%	illik 7% - 21%
- Sahibkarlara verilmiş kreditlər	illik 15% - 23%	illik 16% - 23%
- Avtomobil kreditləri	illik 12% - 21%	illik 16% - 20%
- İstehlak kreditləri	illik 12% - 24%	illik 12% - 24%
- Mənzil təmiri üçün kreditlər	illik 9% - 24%	illik 8% - 24%
- İpoteka kreditləri	illik 7% - 24%	illik 7% - 20%
- Digər	illik 6% - 23%	illik 12% - 24%
Digər banklara öəniləcək vəsaitlər		
- Digər bankların qısamüddətli yerləşdirmələri	illik 0.2% - 4.2%	illik 0.2% - 4.2%
Müştəri hesabları		
- Digər hüquqi şəxslərin müddətli depozitləri	illik 1.35% - 4.5%	illik 1.35% - 8.8%
- Fiziki şəxslərin müddətli depozitləri	illik 0.75% - 6%	illik 1% - 7%
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri		
- Ortaq Bankdan alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	illik 5.6% - 8.6%

28 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi

BMS 39, *Maliyyə Alətləri: Tanınması və Qiymətləndirilməsi* Standartına uyğun olaraq Bank maliyyə aktivlərini aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirir: (a) kreditlər və debitor borcları; (b) satıla bilən maliyyə aktivləri; (c) ödəniş tarixinədək saxlanılan maliyyə aktivləri və (d) mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyərdə əks etdirilən maliyyə aktivləri ("MZHƏD"). "Mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyərdə əks etdirilən maliyyə aktivləri" kateqoriyası iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) ilkin uçot zamanı bu kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər və (ii) satış üçün nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri. 31 dekabr 2009 və 31 dekabr 2008-ci il tarixlərinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	2009			2008		
	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən aktivlər	Cəmi	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən aktivlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Aktivlər						
<i>Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri</i>	83,014	-	83,014	26,251	-	26,251
<i>ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar</i>	290	-	290	3,725	-	3,725
<i>Digər banklardan alınacaq vəsaitlər</i>						
- Digər banklarda yerləşdirilmiş qısamüddətli depozitlər	8,120	-	8,120	4,108	-	4,108
<i>Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar</i>						
- Korporativ kreditlər	23,238	-	23,238	6,656	-	6,656
- Sahibkarlara verilmiş kreditlər	2,119	-	2,119	653	-	653
- Avtomobil kreditləri	1,160	-	1,160	44	-	44
- İstehlak kreditləri	1,016	-	1,016	451	-	451
- Mənzil təmiri üçün kreditlər	458	-	458	446	-	446
- İpoteka kreditləri	443	-	443	1,135	-	1,135
- Digər	5	-	5	182	-	182
<i>Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları</i>	-	28,238	28,238	-	57,269	57,269
<i>Digər maliyyə aktivləri</i>	16	-	16	24	-	24
Cəmi maliyyə aktivləri	119,879	28,238	148,117	43,675	57,269	100,944
Qeyri-maliyyə aktivləri	4,691	-	4,691	3,383	-	3,383
Cəmi aktivlər	124,570	28,238	152,808	47,058	57,269	104,327

Qrupun bütün maliyyə passivləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində uçota alınır.

29 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

31 dekabr 2009-cu il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (Qeyd 7)	50,321	-
Cari/hesablaşma hesabları (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 0%-4%)	-	88

31 dekabr 2009-cu il tarixinə Ortaq Bankdakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər üzrə qalıqlar təxminən Qrupun ümumi aktivlərinin 32.9%-ni (2008: 5.1%) əks etdirir. 7 sayılı Qeydə baxın.

29 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar (davamı)

2009-cu il üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr
Faiz gəlirləri	2,096	-
Faiz xərcləri	(8)	(14)
Haqq və komissiya gəlirləri	-	13
Haqq və komissiya xərcləri	(16)	-
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	(25)	(56)

Ortaq Bankda yerləşdirilmiş overnayt və tələbli depozitlər üzrə qazanılmış faiz gəlirləri 31 dekabr 2009-cu il tarixində tamamlanan il üzrə Qrupun cəmi faiz gəlirlərinin 24.5%-ni (2008: 14.4%) əks etdirir.

31 dekabr 2008-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5,347	-
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 4.0%)	1,129	-
Cari/hesablaşma hesabları (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 0%-4%)	-	1,133
Ortaq Bankdan alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: LIBOR +3.50%)	161	-

2008-ci il üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr
Faiz gəlirləri	1,098	24
Faiz xərcləri	(284)	(17)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın qaytarılması	-	31
Haqq və komissiya gəlirləri	22	-
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	(19)	(66)

Baş rəhbərliyə ödənişlər haqqında məlumat aşağıda təqdim edilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2009	2008
<i>Qısamüddətli ödənişlər:</i>		
- Əmək haqqı	172	173
- İstifadə edilməmiş məzuniyyət günlərinə görə ödənişlər	16	-
Cəmi	188	173

30 Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr

Hesabat dövründən sonra 19 mart 2010-cu il tarixində Səhmdarların Ümumi Yığıncağında 220,050,000 ədəd əlavə adi səhm emissiyası üzrə ödənişləri bölüşdürülməmiş mənfəətdən nizamnamə kapitalına yatırmaqla Bankın nizamnamə kapitalının 4,401 min AZN artırılması haqqında qərar təsdiqlənmişdir. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının təsdiqləndiyi tarixə səhm emissiyası yekunlaşmışdı.